

การนำเสนอประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การสร้างสรรค์วิถีท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้วัฒนธรรมชีวิต
ชุมชนอัมพวา

โดย
นางสาวอรอนงค์ หนูนภักดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปะการออกแบบ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การนำเสนอประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การสร้างสรรค์วิถีท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้
วัฒนธรรมชีวิตชุมชนอัมพวา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปะการออกแบบ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

CREATIVE CULTURAL TOURISM THROUGH RAISING LOCAL KNOWLEDGE
EXPERIENCES BASED LEARNING IN AMPHAWA COMMUNITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Fine Arts DESIGN ARTS
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2019
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

60156317 : ศิลปะการออกแบบ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : การนำเสนอประสบการณ์, ภูมิปัญญาท้องถิ่น, นิทรรศการระยิบระยับอัมพวา

นางสาว อรอนงค์ หนูนภักดี: การนำเสนอประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การสร้างสรรค
วิธีท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้วัฒนธรรมชีวิตชุมชนอัมพวา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์
ปรีชา ปั่นกล้า

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การสร้างสรรคเพื่อเพิ่มคุณค่า
และมูลค่าและส่งเสริมการท่องเที่ยวในวิถีชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยผู้วิจัยนำแนวคิดที่
จะรวบรวมภูมิปัญญาในชุมชนอัมพวาซึ่งได้คัดเลือกงานหัตถกรรมมา5อย่างได้แก่การสานใบมะพร้าว ,
การทำว่าวจุฬา , การทำเบญรงค์ ,การแกะสลักกะลาขอ,การทำหัตถกรรมปั้นจี้ มาสร้างสรรคผลงาน
ออกแบบโดยเกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชนโดยจัดเป็นงานนิทรรศการ “ ระยิบระยับอัมพวา”
ณ โครงการอัมพวา ชัยพัฒนานุรักษ์ อำเภอัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม โดยถอดอัตลักษณ์ของ
ชุมชนอัมพวา คือ “ สายน้ำแห่งชีวิต วิถีหัตถกรรมจรัสแสง ” ตีตงาน คือ Night folk market โดย
ภายในงานจะแบ่งเป็น 6 โซน และ 3 กิจกรรมด้วยกันดังนี้ 1)โซนระยิบระยับอัมพวา 2)โซนสายน้ำ
แห่งชีวิต 3)โซนจรัสแสง 4)โซนสอยโคะ 5)โซนภูมิปัญญาหัตถกรรม 6)โซนสอยโคะ และ 3 กิจกรรม
ได้แก่ 1)ตลาดนัดหึ่งห้อย 2)ดนตรีไทยประยุกต์ 3)ชมการเคียวน้ำตาลสด

จากการวิจัยพบว่า การจัดนิทรรศการระยิบระยับอัมพวาเป็นกิจกรรมที่เป็นตัวเชื่อม
ของชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และยังก่อให้เกิดความ
สามัคคีของคนในชุมชนโดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองมาสร้างสรรคให้นักท่องเที่ยวได้เห็น
คุณค่าและตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์หึ่งห้อยซึ่งเป็นเสน่ห์ของอัมพวาอีกยั้งยั้งเพิ่ม
ศักยภาพในการพัฒนางานสร้างสรรคในการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าในชุมชนโดยการจัดนิทรรศการ
ระยิบระยับอัมพวาเป็นการจัดงานตอนกลางคืนมีประตกรรมแสงต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความสุนทริย์ในยาม
ค่ำคืนซึ่งเป็นสิ่งใหม่สำหรับชุมชนอัมพวาหากสามารถจัดนิทรรศการดังกล่าวได้จริงจะสามารถส่งเสริม
การท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจได้ อีกทั้งยังเป็นการสร้างความยั่งยืนให้แก่คนในชุมชนพึ่งพาตนเอง
ได้อีกด้วย

ผู้วิจัยได้ทำแบบประเมินผลการศึกษาได้แบ่งผู้ประเมินออกเป็น 2 กลุ่ม
ได้แก่กลุ่มที่ 1 จากการประเมินภาพรวมของการออกแบบทั้งชุดโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและนักออกแบบ
จำนวน 10 คน มีความพึงพอใจในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยรวม $\bar{x} = 4.4$ (S.D = 0.15) 1) ด้านการรับรู้
และสื่อความหมายในภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{x} = 4.26$ (S.D = 0.15) 2)ด้านการ

ออกแบบภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{x} = 4.38$ (S.D=0.24) 3) ด้านการนำไปใช้งานภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.56$ (S.D = 0.05) และการผู้ประเมินกลุ่มที่ 2 โดยประเมินภาพรวมของการออกแบบทั้งหมดโดยกลุ่มนักท่องเที่ยงและชาวบ้าน จำนวน 10 คน (สุ่มโดยบังเอิญ) มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม $\bar{x} = 4.38$ (S.D = 0.15) 1) ด้านการรับรู้และสื่อความหมายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{x} = 4.26$ (S.D = 0.15) 2) ด้านการออกแบบภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{x} = 4.34$ (S.D=0.25) 3) ด้านการนำไปใช้งานภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 4.56$ (S.D = 0.05)

60156317 : Major DESIGN ARTS

Keyword : Experience presentation, local knowledge, Rayib rayab Amphawa exhibition

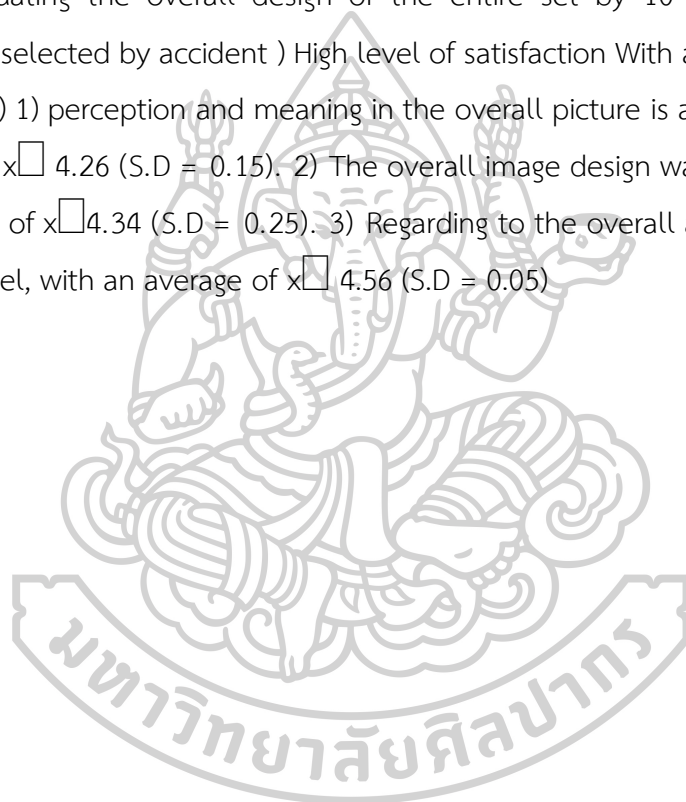
MISS ONANONG NOONPAKDEE : CREATIVE CULTURAL TOURISM THROUGH RAISING LOCAL KNOWLEDGE EXPERIENCES BASED LEARNING IN AMPHAWA COMMUNITY
 THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR PREECHA PUN-KLUM

This research is to study the experience of local wisdom to create value and promote tourism in the ways of Amphawa community. Samut Songkhram Province The researcher brought the concepts to gather wisdom in the Amphawa community, which selected 5 handicrafts : Wicker coconut leaves, Chula kites, Carving shell , carv, small sculptures, Benjarong Ceramic come to create designs by the cooperation of people in the community by organizing an exhibition "Rayib rayab Amphawa" at the Amphawa Project Chaipattana Nurak, Amphawa District, Samut Songkhram Province By removing the identity of the Amphawa community, which is "the river of life Handicraft

Of light "The theme is Night folk market. The event will be divided into 6 zones and 3 activities as follows 1) Rayib rayab Amphawa zone 2) River of Life Zone 3) Charat Saeng Zone 4) Soi Ko Zone 5) Craft Zone 6) Soi Ko Zone and 3 activities which are 1) Firefly Market 2) Applied Thai music 3) Watch the fresh sugar stew

Research indicates that The rayib rayab Amphawa exhibition is a connecting activity of the community. To allow people in the community and tourists to participate in community activities And also to create unity among the community by using their own local wisdom to create tourists to see the value and realize the importance of firefly conservation which is the charm of Amphawa. It also increases the potential for the development of creative work to add value to the products in the community by organizing the rayib rayam Amphawa exhibitions is an event at night with various light sculptures to increase the aesthetic of the night which is New for the Amphawa community. If able to actually organize the exhibition, it can promote tourism and stimulate the economy. It also creates sustainability for people in the community to be self-reliant as well.

The researcher has conducted the study evaluation form, dividing the assessors into 2 groups which are group 1 from the overall design evaluation, with a group of 10 experts and designers with a high level of satisfaction. The overall average is $\bar{x} = 4.4$ (SD = 0.15). 1) The perception and meaning of the overall image is at a high level, with an average of $\bar{x} = 4.26$ (SD = 0.15). 2) The overall image design is in a high level. With an average of $\bar{x} = 4.38$ (S.D = 0.24). 3) Regarding the overall application, it was at the highest level, with an average of $\bar{x} = 4.56$ (S.D = 0.05) and evaluating group 2 by evaluating the overall design of the entire set by 10 tourists and villagers (randomly selected by accident) High level of satisfaction With an average of $\bar{x} = 4.38$ (S.D = 0.15) 1) perception and meaning in the overall picture is at a high level With an average of $\bar{x} = 4.26$ (S.D = 0.15). 2) The overall image design was at a high level With an average of $\bar{x} = 4.34$ (S.D = 0.25). 3) Regarding to the overall application, it was the highest level, with an average of $\bar{x} = 4.56$ (S.D = 0.05)

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือและคำแนะนำจาก รองศาสตราจารย์ปรีชา ปั่นกล้า ที่ได้ให้ความรู้และความใส่ใจเฝ้าติดตามตลอดระยะเวลาที่ข้าพเจ้า ดำเนินการวิจัย อีกทั้งให้คำปรึกษาพร้อมช่วยชี้แนะแนวทางในการดำเนินงานวิจัยจนไปสู่ความสำเร็จ แห่งการทำวิจัยฉบับนี้และขอขอบคุณกรรมการท่านอื่นๆ ซึ่งผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหา ความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำงานวิจัยครั้งนี้ จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ทั้งนี้ข้าพเจ้าขอขอบคุณที่ปรึกษาภายนอก คุณกฤตย มีทิวี อดีต ผอ.อัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ ที่ ให้ความรู้เกี่ยวกับชุมชนชาวอัมพวาได้เป็นอย่างดี และให้คำแนะนำแนวทางต่างๆ ขอขอบคุณ ม.ร.ว ศรี เฉลิม กาญจนภุ ผอ.อัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ที่ช่วยให้คำปรึกษาแก่ข้าพเจ้าและสถานที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในขณะที่ข้าพเจ้าได้ทำงานศึกษางานอยู่ที่อัมพวา

ขอขอบคุณบิดา มารดาของข้าพเจ้าที่ช่วยสนับสนุนและเป็นแรงใจในการทำงานของข้าพเจ้า จนข้าพเจ้าสำเร็จการศึกษาและขอขอบพระคุณคุณคณาจารย์ทุกท่านที่คอยแนะนำและสั่งสอนข้าพเจ้าและ ให้ความเมตตาแก่ข้าพเจ้าตลอดมา อีกทั้งยังขอขอบคุณชาวชุมชนอัมพวา พี่ๆในโครงการอัมพวาชัย พัฒนานุรักษ์ทุกท่านที่คอยช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ ขอขอบคุณชาวบ้านที่ให้ข้าพเจ้าได้สัมผัสภาชนในการ เก็บข้อมูลและข้อเสนอแนะต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อข้าพเจ้าในการทำวิจัยครั้งนี้

อรอนงค์ หนูนภักดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ.....	ฉ
บทที่ 1.....	1
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ชุมชนอัมพวา อำเภ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	2
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
สมมติฐานของการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	3
ขั้นตอนการศึกษา.....	4
เวลาที่ใช้ในการวิจัย.....	4
วิธีการศึกษา	5
การนำเสนอผลงาน.....	7
คำศัพท์นิยามเฉพาะ	7
บทที่ 2.....	9
1.ด้านข้อมูลทั่วไปของชุมชนอัมพวา.....	9
2.ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวภายในอัมพวา.....	11
2.1 ตลาดน้ำอัมพวา	11
2.2 อุทยาน ร.2.....	13

2.3 ศูนย์อนุรักษ์แมงไทยโบราณ	14
2.4 พิพิธภัณฑ์ขนมไทย.....	15
2.5 ตลาดน้ำท่าคา.....	16
3.ข้อมูลทั่วไปของมูลนิธิชัยพัฒนา โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์.....	17
1. กิจกรรมธุรกิจโครงการ.....	19
4.ข้อมูลดำเนินงานกิจกรรมในชุมชน.....	23
4.1.การจักสานมะพร้าว มะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอัมพวา สามารถปลูกได้ทุกบ้าน และใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วนของต้น จึงเกิดเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านขึ้น แบ่งเป็น 2 อย่าง 1. หัตถกรรมจักสานก้านมะพร้าว 2.หัตถกรรมจักสานใบมะพร้าว	24
4.1.1.หัตถกรรมจักสานก้านมะพร้าว.....	24
4.1.2.หัตถกรรมจักสานใบมะพร้าว	25
4.2 การทำว่าวจุฬา	25
4.3 การแกะสลักกะลาขอ.....	26
4.4 การทำหัตถกรรมปั้นจี้.....	27
4.5 การทำเบญจรงค์.....	28
5.ข้อมูลด้านการออกแบบสื่อนิเทศศิลป์และประชาสัมพันธ์	29
5.1 ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์.....	29
การออกแบบสิ่งพิมพ์ หรือ (Graphic Design).....	31
สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์	32
5.2 ประเภทของสื่อที่ใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์	32
5.3 ความสำคัญของสื่อเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์.....	32
5.4 หลักการดำเนินการออกแบบ	33
บทที่ 3.....	34
งานวิจัย	34

บทที่ 4.....	39
1.สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน คนในชุมชนและผู้ประกอบการร้านค้า ชุมชนอัมพวา.....	39
2.สรุปผลการทำแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวทั่วไป	41
สรุปความคิดเห็นจากแบบสอบถาม “ คิดยังไงกับอัมพวาเมื่อ 10 ปีที่แล้ว ”	41
3.สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ความรู้ที่สำคัญต่างๆภายในชุมชน.....	43
4.ผลงานการออกแบบนิทรรศการ ระเบียบอัมพวา ชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	43
อัตลักษณ์ของชุมชนอัมพวา (ตราสัญลักษณ์ของงานออกแบบศิลปะประยุกต์เชิงวัฒนธรรม).....	44
สื่อข้อมูลด้านงานหัตถกรรมพื้นถิ่นและกรรมวิธีในการผลิต(อุตสาหกรรมผ้าฝ้าย)	45
สื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวภายในงาน	45
งานประติมากรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนอัมพวา	45
งานออกแบบพื้นที่นิทรรศการระเบียบอัมพวา	48
การลงพื้นที่สำรวจในร่องสวนมะพร้าวโครงการอัมพวาพัฒนานุรักษ์	48
การวิเคราะห์พื้นที่ในการออกแบบ	49
ภาพร่าง 3D แบ่งแต่ละโซนของงานนิทรรศการระเบียบอัมพวา	50
การประเมินผล(หลังการออกแบบ).....	55
บทที่ 5.....	60
1.สรุปผลการวิจัย	60
สรุปอภิปรายผล.....	61
ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้.....	62
รายการอ้างอิง	63
ประวัติผู้เขียน.....	65

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อัมพวา เป็นอำเภอหนึ่งในสามของจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นอำเภอที่ขึ้นชื่อเรื่องมะพร้าวและมีพื้นที่มากที่สุดของจังหวัดทางทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางคนทีและทิวทัศน์ได้ ติดต่อกับอำเภอเมืองสมุทรสงครามยังมีทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเขาชัยและอำเภอบ้านแหลม (จังหวัดเพชรบุรี), ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอปากท่อและอำเภอวัดเพลง(จังหวัดราชบุรี)เนื่องจากมีพื้นที่ที่ติดริมน้ำ สายน้ำจึงเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตของคนในชุมชนอัมพวา ตลาดน้ำอัมพวาเป็นตลาดน้ำยามเย็นที่มีชื่อเสียงมาก มีการพายเรือขายของและในช่วงหัวค่ำได้มีบริการพาชมหิ่งห้อยในยามค่ำคืนอีกด้วย ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากมายในแต่ละปี ประกอบกับความเจริญของเมืองที่เข้ามาแทนที่ป่าริมน้ำ จึงกำลังส่งผลให้จำนวนหิ่งห้อยตามธรรมชาติเริ่มลดลงอย่างน่าใจหาย จึงไม่แปลกที่ระยะหลังมานี้ บางคนไปเที่ยวนั่งเรือหวังจะไปชมหิ่งห้อยนับร้อยนับพันกะพริบแสงสวยงามให้ดู แต่กลับต้องผิดหวังกลับมาบ่นว่าไม่ค่อยเห็นหิ่งห้อยเลย จึงมีนักวิชาการบางคนเริ่มตั้งข้อสงสัยว่า การท่องเที่ยวในรูปแบบนี้เป็นการอนุรักษ์ให้หิ่งห้อยอยู่กับชุมชนต่อไปหรือว่าเป็นการเร่งให้สูญพันธุ์เร็วขึ้น ทั้งนี้มีนักวิชาการด้านแมลงหลายท่าน ได้ออกมาแสดงความวิตกกังวลว่าในไม่ช้าหิ่งห้อยอาจสูญพันธุ์ได้ ด้วยปัจจัยหลายอย่าง โดยเฉพาะปัจจัยที่เกิดจากน้ำมือมนุษย์ แม้แต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ก็ทรงสนพระราชหฤทัยในหิ่งห้อยและทรงห่วงใยเช่นกันว่าหิ่งห้อยอาจจะสูญพันธุ์ เพราะมีการเปลี่ยนแปลงทางนิเวศเป็นอย่างมาก จึงโปรดให้ผู้เชี่ยวชาญศึกษาวิจัยและหาทางพัฒนาฟื้นฟูชีวิตหิ่งห้อยให้คืนมาสู่วิถีชีวิตไทย ซึ่งนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างยิ่ง (เทพกรณ์. 2552)

(ที่มา http://www.uniserv.buu.ac.th/forum2/topic.asp?TOPIC_ID=4636) หลังจากสอบถามวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปของชาวชุมชนอัมพวา เนื่องจากอัมพวาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดังมากในปัจจุบัน นักท่องเที่ยวจากในประเทศและต่างประเทศได้หลั่งไหลมาพักผ่อนที่อัมพวา จึงเกิดธุรกิจรีสอร์ทขึ้นมากมายทำให้มีแสงเยอะ เสียงดัง รบกวนธรรมชาติ จากเรือพายกลายเป็นเรือยนต์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทำให้เกิดมลพิษทางน้ำและทางเสียงขึ้น ทางน้ำคือทำให้น้ำเสียทำให้หิ่งห้อยไม่สามารถวางไข่ได้ ทางเสียง เมื่อมีเรือยนต์ที่พานักท่องเที่ยวมาชมหิ่งห้อยจำนวนมากทำให้เกิดส่งเสียงดังรบกวนชาวบ้าน จึงได้ตัดต้นลำพูซึ่งเป็นจำนวนมาก หิ่งห้อยจึงมีการลดจำนวนลง และย้ายที่อยู่ไป

ไกลเรื่อยๆจากชุมชน(ไทยรัฐออนไลน์ 2560) อีกทั้งในปัจจุบันตลาดน้ำอัมพวาได้มีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของสินค้าที่นำมาจำหน่าย ซึ่งบางร้านนำของที่ซื้อมาจากที่อื่น ซึ่งหาซื้อที่ไหนก็ได้มาวางขาย เช่น ต่างหูที่ฟลอป ของเล่นเด็กพลาสติก ทำให้ตลาดน้ำอัมพวาขาดอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของชุมชน คนต่างถิ่นก็เข้ามาเช่าที่ เมื่อค่าแผงแพงขึ้น สินค้าจึงมีราคาแพงไปด้วย คนจึงไม่ค่อยจับจ่ายใช้สอยกันหากคนในชุมชนอัมพวายังไม่ตระหนักถึงปัญหาในปัจจุบัน และยังไม่รักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองไว้ ในอนาคตด้านการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวอาจจะมาน้อยลง ทำให้คนในชุมชนสิ้นคลอนได้ เปรียบเหมือนต้นไม้ถ้ารากไม่แข็งแรง ลำต้น กิ่งก้านก็จะเอนพลิวไหวไปได้ง่าย แต่ถ้าเรามีรากฐานที่มั่นคงไม่ว่าลมจะแรงแค่ไหน ก็สามารถทำอะไรเราได้ เศรษฐกิจจะเป็นอย่างไร เราจะแข็งแรงและยั่งยืนอยู่ได้ด้วยตัวของเรา(Directory 2562)

ผู้วิจัยจึงเอาปัญหาต่างๆที่พบในอัมพวามาวิเคราะห์ข้อมูลจุดอ่อนและจุดแข็งเพื่อนำไปสู่การทำศิลปะและออกแบบเพื่อสร้างคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การสร้างวิถีท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้วัฒนธรรมชีวิตชุมชนชาวอัมพวา

Swot Analysis

ชุมชนอัมพวา อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

Strength (จุดแข็ง)	Weakness (จุดอ่อน)	Opportunity (โอกาส)	Threat (อุปสรรค)
เป็นตลาดน้ำยามเย็นที่มีชื่อเสียง เว นิสิตะวันออก	อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพ มากนัก	การท่องเที่ยวที่โดดเด่นทางวัฒนธรรม	เศรษฐกิจก้าวกระโดดเร็วมากจนพัฒนาตามไม่ทัน
มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในเรื่องการชมหิ่งห้อย	เป็นจังหวัดที่เล็กที่สุดในประเทศไทย	มีองค์ความรู้ใหม่	คนในชุมชนยังไม่เข้าใจปัญหาโดยจริง
มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์เฉพาะตัว	อัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นเริ่มหายไป	มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม	ผู้นำขาดการชี้นำอย่างเข้มแข็ง
อาหารพื้นเมือง	รับสินค้าจากที่อื่นมาขาย	มีภูมิประเทศติดน้ำเหมาะสำหรับการคมนาคมทางน้ำ	คนในชุมชนขาดความมั่นใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน

มีมะพร้าวมากที่สุด ในจังหวัด	คนยังไม่เห็นความสำคัญ ของการอนุรักษ์ ธรรมชาติอย่างจริงจัง	มีการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์	เปราะบางเกินไปและ อึดตัวแล้ว
---------------------------------	---	---------------------------------	---------------------------------

ตารางที่ 1 Swot Analysis

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. จัดการองค์ความรู้จากภูมิปัญญาพื้นถิ่นของชุมชนอัมพวาสู่การสร้างสรรคเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่า
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวในวิถีชุมชน ตระหนักถึงภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา

สมมติฐานของการศึกษา

คนในชุมชนอัมพวาร่วมกันนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวในวิถีชีวิตเพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ให้กับชุมชนผ่านกระบวนการด้านศิลปะและการออกแบบ

ขอบเขตของการศึกษา

การจัดการองค์ความรู้จากคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การสร้างวิถีท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้วัฒนธรรมชีวิตชุมชนชาวอัมพวาโดยศึกษา กลุ่มผู้นำชุมชน และนักท่องเที่ยว
ข้าพเจ้าได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1.เนื้อหาในการศึกษา

- ตัวแปรต้น - ชุมชนอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
ศึกษภาพ / การจัดการกับคนในชุมชน / วิถีชีวิต / อาชีพ
- ตัวแปรตาม - การออกแบบนิทรรศการระยิบระยับอัมพวา สื่อและประติมากรรมในพื้นที่
อัตลักษณ์ชุมชน / องค์ความรู้ / กิจกรรมการท่องเที่ยว

2.พื้นที่ในการศึกษา

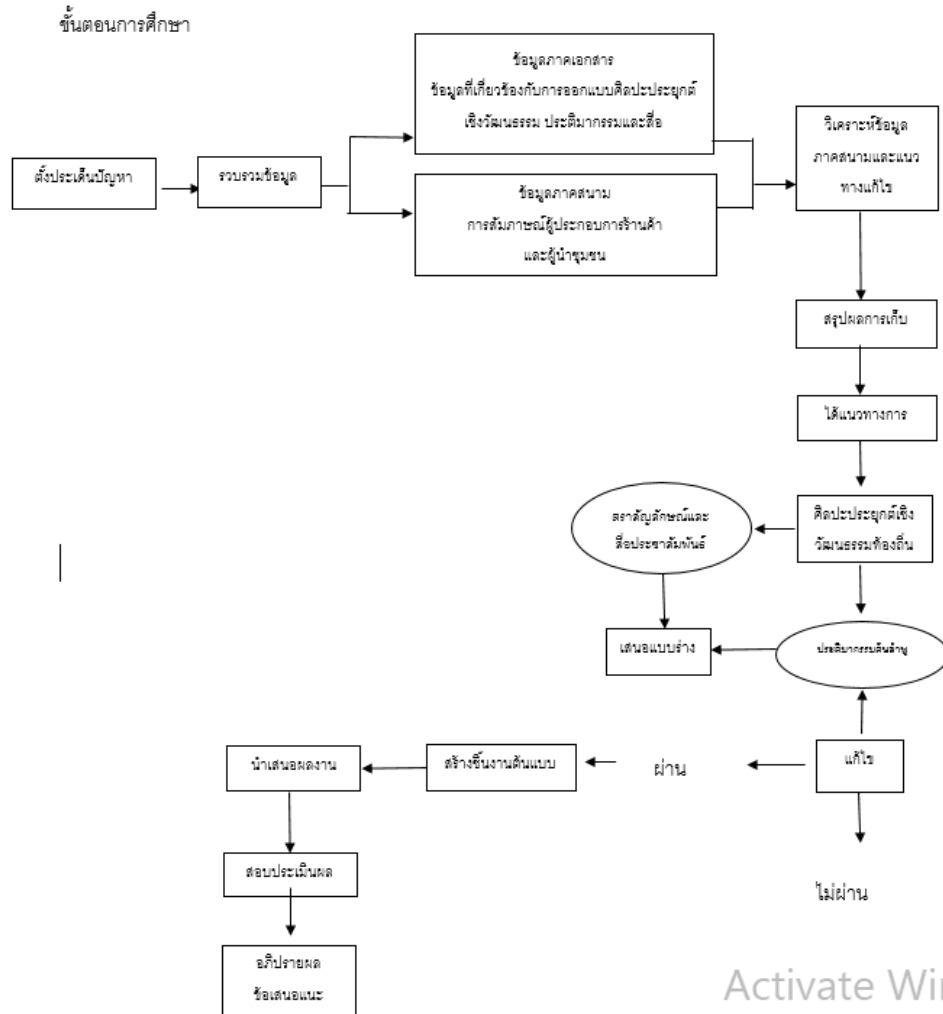
การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลและสัมภาษณ์ในเขตพื้นที่ชุมชนอัมพวา อำเภออัมพวา
จังหวัด สมุทรสงคราม

3.ประชากร คือ ผู้นำชุมชนรวมถึงช่างฝีมือ และผู้ประกอบการที่มีประสบการณ์ที่สามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย

4.งบประมาณ 60,000 บาท

5.ช่วงเวลา : ระยะเวลาในการทำวิจัยประมาณ 10 เดือน

ขั้นตอนการศึกษา

ตารางที่ 2 แสดงขั้นตอนการดำเนินงาน

เวลาที่ใช้ในการวิจัย

เวลาที่ใช้ในการวิจัย 10 เดือน

เริ่มเก็บข้อมูลงานวิจัย ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ 2562

และเสนอวิทยานิพนธ์ / การค้นคว้าอิสระ ภายในเดือน พฤศจิกายน 2562

พ.ศ. 2562

กิจกรรม	รวบรวม ข้อมูล	วิเคราะห์ ข้อมูล	การ ออกแบบ	ปรับแก้ไข ชิ้นงาน	นำเสนอ ผลงาน	ประเมิน ผล งาน
กุมภาพันธ์ 2562						
มีนาคม 2562						
เมษายน 2562						
พฤษภาคม 2562						
มิถุนายน 2562						
กรกฎาคม 2562						
สิงหาคม 2562						
กันยายน 2562						
ตุลาคม 2562						
พฤศจิกายน 2562						

ตารางที่ 3 เวลาที่ใช้ในการวิจัยที่มา (อรอนงค์ หนูนภักดี , 8 กันยายน 2562)

วิธีการศึกษา

ประเภทของงานวิจัย : เชิงผสมผสาน

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ข้อมูลภาคสนามจากการสำรวจและสัมภาษณ์

- 1.1 ข้อมูลจากการสำรวจพื้นที่ ชุมชนอัมพวา อำเภ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดย การเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ชาวบ้านและผู้ประกอบการร้านค้าในโครงการอัมพ วาชัยพัฒนานุรักษ์ รวมไปถึงองค์กรที่เกี่ยวข้อง และผู้อำนวยการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ ศึกษาประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสภาพ เศรษฐกิจในชุมชน ความต้องการของช่างฝีมือและผู้ประกอบการ เพื่อนำมาวิเคราะห์ ประเด็นปัญหาจุดอ่อน จุดแข็งของงานภูมิปัญญาของชาวบ้านเพื่อนำไปสู่กระบวนการ ออกแบบและแนวทางแก้ไข
 - 1.2 ข้อมูลประเภทบุคคลจากการสัมภาษณ์ช่างฝีมือ และผู้ประกอบการร้านค้าที่ได้รับ ผลกระทบ ซึ่งเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลสำคัญต่อการศึกษาค้นคว้าเก็บข้อมูลในครั้งนี้
 2. ข้อมูลทุติยภูมิ ข้อมูลภาคเอกสารและสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์แบ่งเนื้อหาเป็น 2 ส่วนได้แก่
 - 2.1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชนอัมพวา อัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ ประเพณีของคนอัมพวา วิถีชีวิตของคนในชุมชนชาวอัมพวา แหล่งการท่องเที่ยวและ แนวทางการออกแบบการท่องเที่ยวชุมชนแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน
 - 2.2 ข้อมูลผู้บริโภคเพื่อศึกษาข้อมูลกลุ่มเป้าหมายการตลาดและการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ เข้าถึงผู้บริโภคมากขึ้น
- แหล่งข้อมูลที่มา
1. จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและผู้ประกอบการร้านค้าในชุมชนอัมพวา อำเภ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
 2. ประวัติความเป็นมาของตลาดน้ำอัมพวา
 3. ประวัติความเป็นมาของอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า
1. เครื่องบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์
 2. สมุดบันทึก
 3. กล้องถ่ายรูป
 4. อุปกรณ์เครื่องเขียน
 5. คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการวิจัย (โดยประมาณ) 60,000 บาท

ลักษณะค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
ค่าเดินทาง	10,000
ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการนำเสนอผลงาน	10,000
ค่าต้นแบบในการออกแบบงานประติมากรรม सानโบริมะพรวัว	10,000
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	30,000
รวม	60,000

ตารางที่ 4 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการวิจัย

การนำเสนอผลงาน

1. Page ผลงาน
2. Model Sculpture ประติมากรรม
3. รูปเล่มวิทยานิพนธ์

คำศัพท์นิยามเฉพาะ

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) หมายถึง ภูมิปัญญาชาวบ้าน ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดขึ้นได้เองและนำมาใช้แก้ปัญหา เป็นเทคนิควิธีเป็นองค์ความรู้ของชาวบ้าน ทั้งทางกว้างและทางลึกที่ชาวอำเภวดำเนินพัฒนาขึ้น

โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัยความเหมือนกันของภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น คือเป็นองค์ความรู้ และเทคนิคที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจซึ่งได้สืบทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2. การท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้วัฒนธรรม (Cultural Learning Tourism) หมายถึง การหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม และการให้คุณค่าของสังคมสามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของ

คนในแต่ละยุคแต่ละสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี

3.องค์ความรู้ (Body of Knowledge) หมายถึง สิ่งที่มีความรู้ที่อยู่ในศาสตร์ ได้แก่ ความคิดรวบยอด หลักการ วิธีการ ที่อยู่ในตำรา อยู่ภายนอกตัวบุคคล ที่สั่งสมกันมาเพื่อให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ โครงสร้าง ความรู้ หมายถึง สร้างขึ้นมาด้วยตนเอง เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่

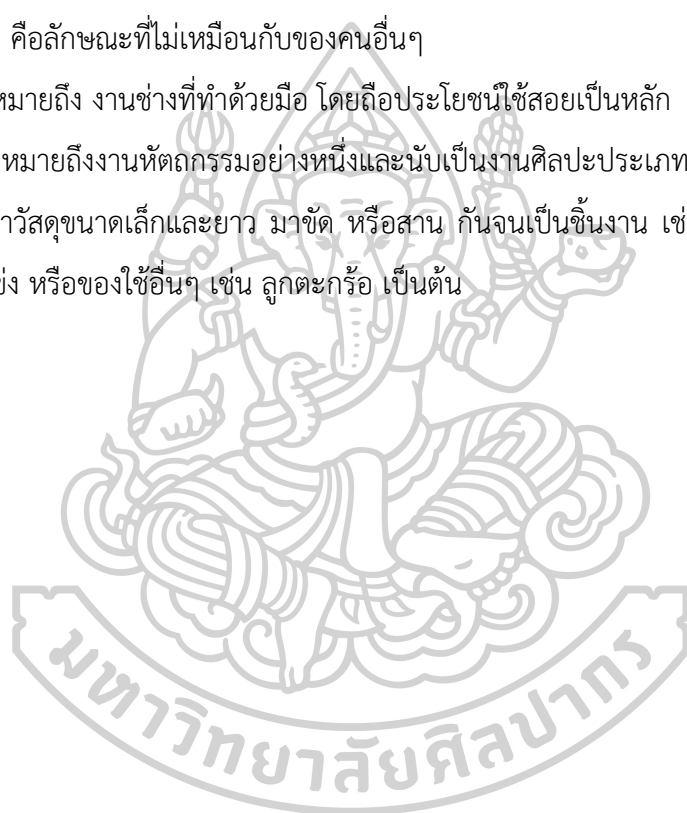
4.อัตลักษณ์(Identities) หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะของบุคคล สังคม ชุมชน หรือ

ประเทศนั้นๆ เช่น เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา ฯลฯ ซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือ สากลกับสังคม

อื่นๆ พุดง่าย ๆ คือลักษณะที่ไม่เหมือนกับของคนอื่นๆ

5.หัตถกรรม หมายถึง งานช่างที่ทำด้วยมือ โดยถือประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก

6.งานจักสาน หมายถึงงานหัตถกรรมอย่างหนึ่งและนับเป็นงานศิลปะประเภททัศนศิลป์ได้ด้วย การจักสานเป็นการนำวัสดุขนาดเล็กและยาว มาขัด หรือสาน กันจนเป็นชิ้นงาน เช่น เสื่อ หรือภาชนะอื่นๆ เช่น ตะกร้า เข่ง หรือของใช้อื่นๆ เช่น ลูกตะกร้อ เป็นต้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาประวัติความเป็นมาและศิลปวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม สู่การออกแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับติดตั้งในสวนมะพร้าวของโครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ โดยใช้ข้อมูลทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของชุมชนอัมพวา
2. ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวภายในอัมพวา
3. ข้อมูลทั่วไปของมูลนิธิชัยพัฒนา โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์
4. ข้อมูลด้านงานหัตถกรรมในชุมชน
5. ข้อมูลด้านการออกแบบสื่อนิเทศศิลป์และประชาสัมพันธ์
6. ข้อมูลทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบ

1.ด้านข้อมูลทั่วไปของชุมชนอัมพวา

1.1 ประวัติความเป็นมา

อำเภออัมพวา เป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดที่มีขนาดพื้นที่เล็กที่สุดของประเทศไทย

เมื่อก่อนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีผู้คนมาตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ไม่มาก ต่อมาเมื่อเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ปี พ.ศ. 2310 ผู้คนอพยพมาอยู่กันมากขึ้น เพราะมีทำเลเหมาะแก่การเพาะปลูกและเป็นที่อยู่อาศัยตามหลักฐานที่พอจะค้นคว้าได้นั้น ปรากฏว่าการอำเภออัมพวาในอดีตได้อาศัยศาลาการเปรียญของวัดอัมพวันเจติยาราม ต่อมาได้ย้ายข้ามคลองอัมพวาไปอยู่ที่ศาลาการเปรียญวัดท้ายตลาด ตำบลบางกะพ้อม ซึ่งอยู่ห่างจากสถานที่เดิมไปประมาณ 400 เมตร และได้ย้ายมาอยู่ที่ริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองมาจนทุกวันนี้ และคงใช้ชื่ออัมพวา เพราะบริเวณนี้เดิมเป็นเรือสวน มีต้นมะม่วงและต้นมะพร้าวอยู่เป็นจำนวนมาก ต้นมะพร้าวนั้นเป็นพืชเศรษฐกิจ หลักของสมุทรสงครามและมีอยู่ทั่วไป ส่วนต้นมะม่วงมีการปลูกอยู่อย่างหนาแน่นที่บริเวณนี้ จึงใช้ชื่ออัมพวามาตลอด สภาพพื้นที่ทั่วไป เป็นที่ราบลุ่ม แม่น้ำแม่กลองไหลผ่าน มีลำคลองผ่านหลายสาย เช่น คลองอัมพวา คลองวัดนางวัง คลองวัดบางกะพ้อม คลองบางจาก คลองดาวดึงษ์ คลองลัดดาโชติ ได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลหนุน น้ำไหลขึ้นลงตลอดปี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนผลไม้ ได้แก่ สวนส้มโอ สวนลิ้นจี่ สวนมะพร้าว สวนมะม่วง ฯลฯ

ลักษณะภูมิอากาศ โดยทั่วไป จะมีฝนตกชุกประมาณเดือน พฤษภาคม – ตุลาคม เนื่องจากได้รับ อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เนื่องจากอยู่ไม่ไกลทะเลมากนัก จึงทำให้อากาศไม่หนาวจัด มากนัก(เทพกรณ์. 2552)

ที่ตั้งและอาณาเขต อำเภออัมพวามีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางคนที ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองสมุทรสงคราม ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเขาชัย้อยและอำเภอบ้านแหลม(จังหวัดเพชรบุรี)และทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอ ปากท่อและอำเภอวัดเพลง (จังหวัดราชบุรี) อัมพวาเป็นชุมชนริมน้ำที่ยังคงมีเสน่ห์สวยงามเป็น เมืองเล็กๆที่อยู่ริมแม่น้ำกลอง เป็นดินแดนที่มีแม่น้ำและทะเลไหลมาบรรจบกันที่ปลายน้ำจาก เมืองท่าค้าขายคึกคักในอดีต อัมพวาในปัจจุบันกลายเป็นสถานที่นิยมของคนกรุงเทพฯ เนื่องจาก อยู่ใกล้กรุง สามารถขับรถไม่ถึงชั่วโมงก็มาถึงแล้ว และยังดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั้งในและ ต่างประเทศมากมายที่ต้องการมาเที่ยวพักผ่อนเดินทางมาอย่างไม่ขาดสาย อัมพวาเป็นดินแดน ประวัติศาสตร์ที่เต็มไปด้วยเรื่องราวอันมีคุณค่า เป็นสถานที่พระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2) ซึ่งเป็นผู้สร้างวัฒนธรรมด้านอาหารการกิน เป็นพื้นที่อุดม สมบูรณ์ริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองที่เชื่อมต่อกับอ่าวไทยอันเป็นที่มาของ“เมืองสามน้ำ” คือ มีทั้งน้ำจืด น้ำเค็ม และน้ำกร่อยเหมาะแก่การทำนาเกลือ และสวนผลไม้ เป็นแหล่งวิถีชีวิตริมแม่น้ำดั้งเดิม นอกจากนี้ ชุมชนริมคลองอัมพวา ได้รับรางวัลอนุรักษ์ทางวัฒนธรรม จากองค์การยูเนสโก (UNESCO)(เทพกรณ์. 2552)

วิถีเดินทางเข้ามาที่อัมพวา

การเดินทาง ทางรถยนต์ส่วนตัวจากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข 35 ถนนพระราม 2 (ถนน ธนบุรี-ปาก ท่อ เดิม)ไปถึงหลัก กม.ที่ 63 ชิดซ้ายใช้ทางคูขนานต่างระดับ เข้าตัวเมืองสมุทรสงคราม สมุทรสงคราม ถึง

สี่แยกเลีย่วขวา -เลีย่วซ้ายข้ามทางรถไฟ เลี้ยวขวาถึงสามแยกไฟแดงเลีย่วซ้าย ทางเดียวกับไป อำเภอ

ดำเนินสะดวกและอุทยาน ร.2 ประมาณ 6 กม ก่อนถึงสามแยกไฟแดงพบป้ายสีขาว ประกอบ หัวโขน 3 หัว

ขนาดใหญ่ มีทางแยกทางซ้ายเข้า อ.อัมพวา ไปอีกประมาณ 800 เมตร. ทางแยกซ้ายมือและมี รถตู้

สามารถขึ้นได้จากขนส่งสายใต้ใหม่ และขนส่งเก่าที่ปิ่นเกล้า

2. ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวภายในอัมพวา

2.1 ตลาดน้ำอัมพวา

ในอดีตเมืองอัมพวาถือว่าเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางน้ำที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสงคราม มีตลาดน้ำ

ขนาดใหญ่และชุมชนริมน้ำที่เป็นศูนย์กลางทางด้านพาณิชย์กรรม เมื่อมีการพัฒนาการคมนาคมทางบก

ทำให้ความเป็นศูนย์กลางของอัมพวาต้องสูญหายไป ตลาดน้ำจึงค่อยๆลดความสำคัญและสูญหายที่สุด

ถึงแม้แต่ร่องรอยของความเจริญในอดีตซึ่งยังคงปรากฏให้เห็นชัดเจนในทุกวันนี้และเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ. 2547 ทางเทศบาลตำบลอัมพวา โดยความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในท้องถิ่น ได้ฟื้นฟูตลาดน้ำอัมพวาขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง เพื่ออนุรักษ์ความเป็นอยู่ของชุมชนริมน้ำ ซึ่งในปัจจุบันจะหาตลาดน้ำแท้ๆ ได้ยากและได้ตั้งชื่อโดยใช้ชื่อว่า “ตลาดน้ำยามเย็น” ซึ่งในปัจจุบัน นักท่องเที่ยวจะรู้จักในนามของ “ตลาดน้ำอัมพวา”(ไทยรัฐออนไลน์ 2560)

ภาพที่ 1 ตลาดน้ำอัมพวายามเย็น(ที่มา อรอนงค์ หนูนภักดี)

ตลาดน้ำอัมพวาจะมีทุกวันศุกร์ วันเสาร์ วันอาทิตย์ วันหยุดนักขัตฤกษ์ที่หยุดต่อเนื่อง แต่เวลา 13.00-22.00 น.ตลาดน้ำโดยทั่วไปมักจะจัดขึ้นในเวลากลางวันแต่ตลาดน้ำยามเย็นที่อัมพวาแห่งนี้จะจัดขึ้นในช่วงเวลาเย็นจนถึงเวลาพลบค่ำ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นตลาดน้ำแห่งแรกของประเทศไทย ที่จัดในลักษณะเช่นนี้ ในตอนเย็นชาวบ้านจะเริ่มทยอยพายเรือนำสินค้าหลากหลายนานาชนิด อาทิ อาหารผลไม้ ขนม พืชผักและของกินของใช้มาขายให้กับนักท่องเที่ยว หรือคนในท้องถิ่นที่สัญจรไปมาทำให้ได้สัมผัสกับธรรมชาติของชีวิตชุมชนริมน้ำ ซึ่งเป็นที่น่าประทับใจอย่างยิ่ง นักท่องเที่ยวสามารถที่จะหา

ซื้ออาหารมานั่งรับประทาน บริเวณริมคลองอัมพวาติดกับตลาดน้ำ ซึ่งได้มีการจัดสถานที่ไว้ ทำให้มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้นอีกทั้งยังมีการนำชมหิ่งห้อย

การล่องเรือชมหิ่งห้อยในยามค่ำคืนเป็นกิจกรรมหนึ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการที่จะมาทำในยามที่มาจังหวัดสมุทรสงครามโดยปกติแล้วหิ่งห้อยจะมีมากโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - ตุลาคม เวลาชมหิ่งห้อยควรเลือกชมในช่วงเวลาที่เป็นข้างแรมหรือคืนเดือนมืด เพราะเห็นแสงของหิ่งห้อยได้ชัดเจนกว่าเวลาข้างขึ้น นอกจากนี้ควรเลือกช่วงเวลาที่มีน้ำขึ้นมากเนื่องจากจังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้ทะเลน้ำจะขึ้น-ลง อยู่ตลอดเวลา ในช่วงน้ำขึ้น เรือนำชมสามารถเข้าไปใกล้กับต้นลำพูซึ่งมีหิ่งห้อยเกาะอยู่ ทำให้สามารถเห็นแสงของหิ่งห้อยได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 2 หิ่งห้อย (ที่มา <https://pasusat.com/หิ่งห้อย>)

นักท่องเที่ยวที่มีความประสงค์จะนั่งเรือชมหิ่งห้อยเพื่อชมความงามยามค่ำคืน สามารถติดต่อเรือได้ ซึ่งทางชุมชนตลาดอัมพวาได้จัดบริการไว้ให้ที่ตลาดน้ำอัมพวา หรือสามารถติดต่อกับที่พักหรือโฮมสเตย์ในอัมพวา โดยเรือจะล่องไปตามแม่น้ำแม่กลองหรือคลองย่อยต่าง ๆ ที่มีต้นลำพูอยู่ริมฝั่งเรือจะวิ่งไปตามแม่น้ำและลำคลองที่มีหิ่งห้อยจะมีอยู่เป็นจุดในบริเวณที่แตกต่างกัน ถ้าหากผู้ให้บริการไม่มีความชำนาญในเส้นทางและรู้แหล่งที่อยู่หรือให้บริการในเส้นทางที่สั้นเกินไปยอมทำให้นักท่องเที่ยวเห็นหิ่งห้อยได้น้อยและควรใส่ชูชีพตลอดเวลาเพื่อความปลอดภัย สำหรับข้อปฏิบัติในการชมหิ่งห้อย คือ ไม่ควรส่งเสียงดัง และไม่จับหรือทำสิ่งใดที่รบกวนหิ่งห้อยโดยเด็ดขาด เพื่อให้ธรรมชาติถูกรบกวนน้อยที่สุดและมีหิ่งห้อยให้ชมไปนาน ๆ

นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปชมหิ่งห้อย มีไม่น้อยที่ต้องผิดหวัง ไม่ประทับใจ เนื่องจากนักท่องเที่ยวไม่ได้ศึกษา ทำความเข้าใจธรรมชาติของหิ่งห้อยมาก่อน จึงทำให้พลาดความสวยงามของแสงหิ่งห้อยไป

โดยปกติแล้ว ช่วงเวลาหรือฤดูกาลที่เหมาะสมในการชมหิ่งห้อย มีให้เห็นตลอดปี หากเป็นในฤดูร้อน และฝน โดยเฉพาะในช่วงเดือนพฤษภาคมจนถึงตุลาคม จะได้พบกับหิ่งห้อยเป็นจำนวนมาก ในวันข้างแรมมีโอกาสที่จะได้เห็นแสงจากหิ่งห้อยมากกว่าคืนข้างขึ้น เนื่องจากในคืนข้างแรม ท้องฟ้าจะสว่างกลบแสงของหิ่งห้อย

โดยค่าบริการชมหิ่งห้อย คนละ 60 - 80 บาท หรือจะเหมาลำโพงไปตกไล่ประมาณ 600 บาท โดยให้เวลาประมาณ 1 - 2 ชั่วโมง โดยเรือจะล่องไปตามลำน้ำแม่กลอง

ที่มา อัมพวา투데이 www.amphawatoday.com

2.2 อุทยาน ร.2

อุทยานพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย หรือ อุทยาน ร.2 ตั้งอยู่ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ไม่ไกลจากตลาดน้ำอัมพวา มีสิ่งที่น่าสนใจ คือ พิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ลักษณะเป็นอาคารทรงไทยหลัง แบ่งออกเป็นสวนต่าง ๆ เช่น หอกลาง ห้องหญิงแสดงให้เห็นลักษณะความเป็นอยู่ของหญิง ไทยโบราณ คั่นฉ่อง โต๊ะเครื่องแป้ง ชานเรือน จัดแสดงตามแบบบ้านไทยโบราณและตกแต่งด้วยกระถางไม้ตัด ไม้ประดับ ห้องครัว และห้องน้ำ จัดแสดงลักษณะครัวไทยมีเครื่องหุงต้ม ถ้วย โรงละครกลางแจ้งและสวนพฤกษชาติ เป็นสวนพันธุ์ไม้ในวรรณคดีนานาชนิดและมีร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง จำหน่ายพันธุ์ไม้ อุทยาน ร.2 เป็นสถานที่ที่มีความร่มรื่น เหมาะสำหรับเข้าไปเยี่ยมชมบรรยากาศแบบไทยที่ยังคงอนุรักษ์เอาไว้

ภาพที่ 3 บ้านทรงไทยในอุทยาน ร.2 (ที่มา อรอนงค์ หนูนักดี)

ภาพที่ 4 หุ่นจำลองเครื่องคาวหวาน(ที่มา อรอนงค์ หนูนภักดี)

อุทยานเปิดให้เข้าชมทุกวันจันทร์-ศุกร์ เปิดเวลา 08.30-17.00 น. วันเสาร์-อาทิตย์ เปิดเวลา 08.30-17.30 น. ค่าเข้าชมผู้ใหญ่ 30 บาท เด็ก 10 บาท

2.3 ศูนย์อนุรักษ์แมวไทยโบราณ

บ้านแมวไทยโบราณ เป็นศูนย์อนุรักษ์แมวไทยโบราณ เหมาะสำหรับผู้รักแมวและสนใจการเลี้ยงแมวไทยหรือผู้ที่มาหาความรู้เรื่องแมวไทยโบราณ โดยเฉพาะแมวไทยสายพันธุ์แท้ดั้งเดิม ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ทรงพระราชทานแมวไทยให้ประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ รวมถึงพระราชทานแมววิเชียรมาศให้กับกงสุลอังกฤษประจำประเทศไทยต่อมาแมวไทยพระราชทานได้รางวัลชนะเลิศจากเวทีการประกวดแมวทั่วโลก จนทำให้แมววิเชียรมาศเป็นที่รู้จักและได้รับการจดทะเบียนเป็นสัตว์พันธุ์แท้ของโลกในชื่อว่า Siamese Cat โดยได้รับการยอมรับว่าเป็นแมวชนชั้นที่มีความสวยงามที่สุดในโลก ภายในบ้านแมวไทยโบราณมีเรือนเพาะเลี้ยงแมวไทย แบ่งเป็นกรงเลี้ยงแมวไทยประเภทต่างๆ โดยสมุดข่อยโบราณได้กล่าวถึงแมวไทยไว้ทั้งหมด 23 สายพันธุ์ ได้แก่ แมวให้คูณ 17 ชนิด และแมวร้ายให้โทษอีก 6 ชนิดปัจจุบันเหลือสายพันธุ์แมวไทยโบราณให้ชมเพียง 5 ชนิด ได้แก่ แมววิเชียรมาศ, แมวสีสวาด, แมวศุกลักษณ์, แมวโกนจาและแมวขาวมณี ซึ่งแต่ละสายพันธุ์จะมีนิสัยและลักษณะแตกต่างกันออกไป แมววิเชียรมาศ ถือเป็นแมวนำโชคลาก ตามความเชื่อของคนไทยในสมัยโบราณ มีลักษณะเด่นคือ มีตาสีฟ้าสดใสลำตัวเป็นสีครีม มีแต้มสีเข้มหรือที่เรียกว่าแต้มสีครึ่งตามบริเวณใบหน้าและลำตัวรวม 9 ตำแหน่งแมวสีสวาด หรือแมวโคราช เป็นแมวที่ถูกใช้ในพิธีแห่งนางแมวขอฝนในสมัย

โบราณ มีขนคล้ายสีเมฆ ตาสีเหลืองอมเขียวโดยถิ่นกำเนิดอยู่บริเวณอำเภอ พิมาย จังหวัด นครราชสีมา เชื่อว่าถ้าเลี้ยงไว้จะให้โชคลาภ
 แมวศุกุลักษณะ หรือแมวทองแดง มีลักษณะขนเป็นสีน้ำตาลเข้มเหมือนทองแดงตลอดทั้งตัว ตาสี เหลืองเป็นประกายแมวโกนจาหรือแมวดำปลอด เพราะมีขนสีดำตลอดทั้งตัว เวลาเดินจะทอดเท้า เหมือนสิงโต

เชื่อกันว่าใครเลี้ยงจะมีสมบัติมากมายแมวขาวมณี หรือแมวขาวปลอดเป็นแมวที่นิยมเลี้ยงกันมาก เพราะมีนิสัยเชื่องมีลักษณะเด่นอยู่ที่ดวงตาซึ่งมีสีฟ้าหรือเหลือง หรือมีตาสองสี นอกจากนี้บ้านแมว ไทยโบราณยังมีแมวสายพันธุ์หายาก ซึ่งมีตาเป็นสองสีเกิดจากการนำแมวขาวมณีมาผสมพันธุ์กันโดย นำแมวที่มีตาสีฟ้าทั้งคู่ ส่วนอีกตัวมีตาสีเหลืองอำพันมาผสมกัน ได้แมวที่มีลักษณะดวงตาเหมือนแมว ตาเพชรมีความเชื่อด้านให้โชคลาภ

ศูนย์อนุรักษ์แมวไทยโบราณ หรือ บ้านแมวไทยโบราณ ริเริ่มโดยกำนันปรีชา พุคคะบุตร ประธาน บริหารศูนย์ฯ และประธานชมรมอนุรักษ์แมวไทยแห่งประเทศไทย ปัจจุบันแมวไทยพันธุ์แท้เหลืออยู่ น้อยลงทุกที จึงควรรักษาทางอนุรักษ์ไว้เป็นสมบัติของชาติไทยสืบไป กำนันปรีชาได้คิดค้นทดลองผสม พันธุ์แมวไทยพันธุ์โบราณเพื่อให้ได้แมวสายพันธุ์บริสุทธิ์ ปัจจุบันประสบความสำเร็จไป 3 สายพันธุ์ และสามารถทำการทดลองผสมพันธุ์แมวจนค้นพบแมวสายพันธุ์โกญจาที่สูญหายไป หากต้องรอให้ ผ่านไปถึงสามชั่วรุ่นแมวหรือ 6 ปี จึงจะแน่ใจได้ว่าได้สายพันธุ์บริสุทธิ์อย่างแท้จริง เพื่อจะได้ผลักดันสู่ การจดทะเบียนเป็นพันธุ์แท้ของโลก โดยคนไทยเป็นครั้งแรก
 ข้อมูลจาก ศูนย์อนุรักษ์แมวไทย Thailand Tourism Directory

2.4 พิพิธภัณฑ์ขนมไทย

พิพิธภัณฑ์ขนมไทยแหล่งเรียนรู้และอนุรักษ์ขนมไทยในประวัติศาสตร์ที่แหล่งท่องเที่ยวในอำเภออัมพ วาที่ได้นำเสนอถึงเรื่องราวด้านอาหารคาวหวานที่อยู่ในประวัติศาสตร์ไทย โดยผ่านทางขนมไทยรูป แบบจำลองที่ทำจากวัสดุเรซินให้มีความเหมือนจริง เพื่อเป็นการสืบสานและอนุรักษ์ขนมไทยไม่ให้อุญ หายไปตามกาลเวลา พิพิธภัณฑ์ขนมไทยนี้ตั้งอยู่ที่บริเวณชั้น 2 ของอาคารอเนกประสงค์เทศบาล ตำบลอัมพวา โดยจะจัดแบ่งเป็นโซนต่างๆ ตามยุคสมัยและประเพณีวัฒนธรรมทางด้านอาหารของคน ไทยในอดีต เริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัยที่มีการบันทึกเกี่ยวกับขนมไทยว่า มีส่วนประกอบของข้าวและนม เป็นหลัก หรืออาจจะมีน้ำกะทิเป็นตัวชูรสชาติ ด้วยส่วนประกอบนี้เองที่ทำให้ถูกเรียกติดปากว่า “ขนม” โซนถัดมาจะเป็นยุคสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งเริ่มมีการรับเอาวัฒนธรรมการทำขนมจากชนชาติ ยุโรป อีกทั้งยังกล่าวได้ว่าเป็นจุดเปลี่ยนของขนมไทยครั้งใหญ่ โดยมี “ท้าวทองกีบม้า” สตรีเชื้อสาย

โปรตุเกสผู้เป็นหัวหน้าห้องต้นเครื่องในราชสำนัก ได้นำเอาอิทธิพลการทำอาหารจากโปรตุเกสมามีส่วนสำคัญในการทำขนมไทยของยุคนั้น ซึ่งสืบทอดมาจนถึงสมัยปัจจุบันนอกจากนี้พิพิธภัณฑ์ขนมไทยยังได้จัดแสดงเกี่ยวกับขนมไทยที่อยู่ในยุคปัจจุบัน อย่างเช่นขนมโหล ขนมแห้ง ขนมถาด หรือแม้แต่ซุ้มน้ำแข็งไสที่เรียงรายอยู่ในโหลแก้วอย่างสวยงาม จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการบอกเล่าถึงประวัติศาสตร์ของขนมไทยได้อย่างครบถ้วน ที่อยู่พิพิธภัณฑ์ขนมไทย : เทศบาลตำบลอัมพวา 17, อาคารอเนกประสงค์, ถนนโชติธารงค์, ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม, 75110 เวลาเปิดปิดพิพิธภัณฑ์ขนมไทย : 08.00 – 17.00 น.
ข้อมูลที่มา <https://www.chillnoid.com/26980/>

2.5 ตลาดน้ำท่าคา

ตลาดน้ำท่าคาตั้งอยู่ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเป็นตลาดน้ำขนาดเล็กบรรยากาศสงบ ที่ยังคงรักษาสภาพความเป็นตลาดน้ำแบบชาวบ้านซึ่งยังคงรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นชาวสวนได้อย่างดี พ่อค้าแม่ค้าจะพายเรือนำสินค้าของตัวเองออกมาขาย ภายในตลาดน้ำมีทางเดินทอดยาวขนานไปกับริมคลอง มีสะพานข้ามไปอีกฝั่งสามารถชมวิวของตลาดน้ำได้แบบทั่วถึง

ภาพที่ 5 บรรยากาศแม่ค้าขายขนม ตลาดน้ำท่าคา(ที่มา อรอนงค์ หนูนภักดี)

ภาพที่ 6 บรรยากาศการค้าขาย ตลาดน้ำท่าคา (ที่มา อรอนงค์ หนูนภักดี)

ตลาดน้ำท่าคามีของขายไม่มากเหมือนตลาดน้ำอัมพวาแต่ให้ความรู้สึกของวิถีชีวิตของชาวบ้านและชาวสวนริมคลองแบบแท้จริง ซึ่งถือว่าเป็นเสน่ห์ของที่นี่ซึ่งมีร้านขายของทั้งบนบกและมีทั้งแบบพายเรือมาขาย โดยเน้นขายสินค้าทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ในชุมชนจำหน่าย เช่น ผักพื้นบ้าน ผลไม้ น้ำสมุนไพร น้ำตาลสด บรรดาเหล่าพ่อค้า แม่ค้า ที่พายเรือมาขายของกันริมคลอง มีทั้งผัก ผลไม้ และอาหารอย่างเช่น ก๋วยจั๊บ ก๋วยเตี๋ยวเรือ สามารถนั่งทานริมคลองซึ่งได้บรรยากาศไปอีกแบบ

ร้านอาหารในตลาดส่วนใหญ่เน้นเป็นก๋วยเตี๋ยว

ตลาดน้ำท่าคา เปิดทำการ : วันเสาร์ – วันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 06.00 – 12.00 น.

การเดินทาง รถยนต์ ตามเส้นทางหลวงหมายเลข 325 (สมุทรสงคราม-บางแพ) จากอัมพวา ทางที่จะไปอำเภอดำเนินสะดวก ประมาณ 10 กิโลเมตร ทางเข้าจะอยู่ทางฝั่งขวา(ทางเดียวกับทางเข้าวัดเทพประสิทธิ์) ให้กลับรถเข้าไปทางวัดเทพประสิทธิ์ ระยะทางจากปากทางประมาณ 5 กม.

รถโดยสารประจำทาง ขึ้นรถได้ที่ตลาดตัวเมือง หน้าธนาคารทหารไทย สายท่าคา-วัดเทพประสิทธิ์ ตั้งแต่เวลา 07.00-18.00 น. รถออกทุก 20 นาที

ข้อมูลที่มา ไปด้วยกัน.คอม www.paiduaykan.com

3. ข้อมูลทั่วไปของมูลนิธิชัยพัฒนา โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระราชดำริให้สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา ดำเนินการรับโอนที่ดินซึ่งนางสาวประยงค์ นาคะวะรังค์ ข้าราชการบำนาญโรงพยาบาลทรวงอก กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข ขอพระราชทานน้อมเกล้าฯ ถวายที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างจำนวน 5 แปลง พื้นที่รวม 21 ไร่ 12 ตารางวา ในตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อใช้ประโยชน์ในกิจกรรมของมูลนิธิชัยพัฒนา โดยมูลนิธิชัยพัฒนาได้รับโอนเป็นกรรมสิทธิ์ เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2545

พระราชดำริพัฒนาและอนุรักษ์ศิลปกรรม วิถีชีวิต และวัฒนธรรมพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของชุมชนอัมพวาทั้งในด้านกายภาพ และการดำเนินชีวิตของผู้อาศัยในพื้นที่และชุมชน โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการประกอบอาชีพ และประกอบกิจกรรมภายในพื้นที่และพัฒนาพื้นที่ให้เกิดศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เชื่อมโยงกับอุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (อุทยาน ร.2) และแหล่งท่องเที่ยวอื่นของจังหวัดสมุทรสงคราม รวมทั้งเป็นแหล่งศึกษาเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้พื้นเมือง การรักษาระบบนิเวศน์ของสวนผลไม้ และแหล่งรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชนอัมพวา

สร้างมูลค่าเพิ่มและรายได้ให้กับชุมชนจากการจำหน่ายผลผลิต ผลิตภัณฑ์แปรรูป และค่าตอบแทนจากการให้บริการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแบบบูรณาการ โดยสร้างโอกาสให้ชุมชน องค์กรท้องถิ่น และองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการบริหารจัดการพื้นที่ เพื่อให้เกิดความสมดุลในการพัฒนา และการพึ่งพาตนเองของชุมชนตามแนวคิดระบบเศรษฐกิจพอเพียง

หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา

ลักษณะโครงการ / กิจกรรมภายในโครงการ

ได้ดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรือนแถวไม้ริมคลองอัมพวา จัดสร้างเรือนแถวร้านค้าชุมชน และปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณลานอเนกประสงค์ และในสวน โดยได้เริ่มดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาในปี 2551 แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่พื้นที่สวนชัยพัฒนานุรักษ์ จัดพื้นที่สวนผลไม้ดั้งเดิมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ถึงภูมิปัญญาและวิถีชีวิตท้องถิ่นอัมพวาในด้านการเกษตร โดยเฉพาะไม้ผลที่เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอัมพวา รวมทั้งส่งเสริมให้เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเกษตรระหว่างเกษตรกร ชาวสวน นักวิชาการ และผู้สนใจ

ภาพที่ 7 ตลาด โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์(ที่มา อรอนงค์ หนูนภักดี)

ลานวัฒนธรรมนาคะวะรังค์ และลานสวนชัยพัฒนานุรักษ์ เป็นลานอเนกประสงค์สำหรับการจัดกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น งานเทศกาล และกิจกรรมของชุมชน รวมทั้งจัดพื้นที่ร้านค้าชุมชน เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชน และคนในท้องถิ่นเข้าพื้นที่เพื่อจำหน่าย หรือจัดแสดงสินค้าที่เป็นของท้องถิ่น เพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ และการมีส่วนร่วมของชุมชน

พื้นที่เรือนแถวไม้ริมคลองอัมพวา กิจกรรมที่ให้การส่งเสริม ได้แก่ ร้านชานชาลา เป็นร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม และของว่าง โดยร้านชานชาลาจะเป็นพื้นที่เปิดเชื่อมโยงกิจกรรมริมคลองอัมพวา ลานวัฒนธรรมนาคะวะรังค์ และพื้นที่สวน รวมทั้งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของมูลนิธิชัยพัฒนา และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น หองนิทรรศการชัยพัฒนานุรักษ์ เป็นพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการ และกิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนแม่กลอง และอัมพวา การส่งเสริมให้ผู้เช่าอาศัยเรือนแถวไม้ริมคลองอัมพวาของมูลนิธิชัยพัฒนาเปิดร้านขายของ หรือจัดกิจกรรมที่สะท้อนสภาพวิถีชีวิตอัมพวา ส่งเสริมการค้าขายทางเรือ โดยการให้เช่าเรือ และการจัดระเบียบการค้าขายริมคลองอัมพวา

กิจกรรมภายในโครงการ

1. กิจกรรมธุรกิจโครงการ

1.1 ร้านค้าชุมชน จัดให้ชุมชนเช่าร้านค้าภายในบริเวณลานวัฒนธรรมนาคะวะรังค์ และลานสวนชัยพัฒนานุรักษ์ รวมทั้งส่งเสริมการค้าขายทางเรือ โดยได้ร่วมกับผู้ประกอบการกำหนดกติกาในการดำเนินการ และดูแลความเป็นระเบียบของพื้นที่ มีการส่งเสริม และให้ความรู้กับร้านค้าในด้านอื่นในปี 2553 มีรายได้จากการให้เช่าร้านค้า คิดเป็นร้อยละ 11 ของรายรับทั้งหมดของโครงการฯ

ภาพที่ 8 ร้านชานชาลา โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์

1.2 ร้านชานชาลา เป็นร้านจำหน่ายเครื่องดื่มและอาหารว่าง ดำเนินงานภายใต้แนวคิด “หน้าร้านชุมชน หน้าบ้านอัมพวา” นำผลิตภัณฑ์ชุมชนมาจัดแสดง แนะนำ และพร้อมจำหน่าย ลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวสามารถซื้ออาหารจากเรือหรือร้านจำหน่ายอาหารอื่นแล้วนำเข้ามารับประทานภายใน

ร้านชานชาลาได้ ร้านชานชาลาดำเนินธุรกิจบนหลักเอื้อเพื่อพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน กลุ่มลูกค้าจะเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวครอบครัว กลุ่มนักเรียนนักศึกษา โดยเป็นกลุ่มลูกค้าชาวไทยเป็นหลัก และมีกลุ่มลูกค้าชาวต่างชาติเพิ่มขึ้นซึ่งในปัจจุบันมีประมาณ 6 % ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด ผลประกอบการจากการจำหน่ายเครื่องดื่ม และอาหารว่าง สร้างรายได้ให้โครงการมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 75 ของรายรับทั้งหมดของโครงการฯ

1.3 การขอเช่า/ใช้พื้นที่จัดกิจกรรมของหน่วยงานต่างๆ มีหน่วยงานที่ให้ความสนใจ และเข้ามาขอเช่าพื้นที่เพื่อจัดกิจกรรมเพิ่มขึ้น ทำให้มีโครงการมีรายได้จากการให้เช่าพื้นที่ และเป็นการสร้างโอกาสให้แก่ร้านค้าภายใน และภายนอกโครงการ ในปี 2553 โครงการฯ มีรายได้จากการให้เช่า/ใช้พื้นที่จัดกิจกรรมของหน่วยงานต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 3 ของรายรับทั้งหมดของโครงการ

2. กิจกรรมอนุรักษ์และพัฒนาชุมชน

2.1 การศึกษาดูงานและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มีผู้สนใจขอเข้าเยี่ยมชมและศึกษาดูงานโครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์เป็นจำนวนมาก ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานศึกษาต่างๆ รวมทั้งบุคคลที่สนใจทั่วไป โดยพาคณะดูงานเข้าเยี่ยมชมโครงการฯ และเข้าเยี่ยมชมชุมชนโดยรอบพื้นที่ ซึ่งมีแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร และวิสาหกิจชุมชนที่หลากหลาย นอกจากนี้มีรายการโทรทัศน์ และรายการสารคดีการท่องเที่ยวเข้ามาถ่ายทำรายการในโครงการ ทั้งนี้ โครงการได้ทำการประชาสัมพันธ์ให้แต่ละกลุ่มเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการพัฒนาชุมชนให้เกิดขึ้นต่อไป โดยระหว่างเดือนมกราคม – พฤศจิกายน 2553 มีผู้เข้าศึกษาดูงานจำนวน 141 คณะ

ภาพที่ 9 ป้าบุญเรือนกำลังสาธิตการสานใบมะพร้าวกับผู้ทีสนใจ

2.2 ห้องนิทรรศการชัยพัฒนานุรักษ์ ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ที่ขอใช้ห้องนิทรรศการสำหรับจัดแสดงนิทรรศการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชาวอัมพวา โดยในปี 2553 มีการจัดนิทรรศการรวมทั้งสิ้น 9 ครั้ง ได้แก่ นิทรรศการ “เรือไทย...ศิลปะแห่งสายน้ำ” นิทรรศการ “การเดินทางของ

หิ้งห้อย” นิทรรศการ “100 ปีชาตกาล ครูเอื้อ สุนทรสนาน” และนิทรรศการ “สานศิลป์ ละอองศิลป์ ครั้งที่ 1” เป็นต้น นอกจากนี้ ได้จัดทำและจำหน่ายไปรษณียบัตรชุดภาพเขียนงานจักสานทางมะพร้าว จำหน่ายในห้่องนิทรรศการ และได้จัดกิจกรรมสาธิตการจักสานทางมะพร้าวบริเวณด้านหน้าห้่องนิทรรศการเป็นประจำทุกวันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์

ภาพที่ 10 ร่องสวนมะพร้าว โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์

ภาพที่ 10 ร่องสวนมะพร้าว โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์

- 2.3 กิจกรรมสวนชัยพัฒนานุรักษ์ ส่งเสริมให้เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเกษตรระหว่างเกษตรกรชาวสวน นักวิชาการ และผู้สนใจเข้าเยี่ยมชม ดำเนินการปรับแต่งภูมิทัศน์ภายในสวน รวมทั้งศึกษาพันธุ์ไม้ผลและพันธุ์พืชอื่นๆ เพื่อนำเข้ามาปลูกเพิ่ม ส่วนพันธุ์ไม้เดิมที่มีอยู่ก็ดูแลรักษาโดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และองค์ความรู้ทางวิชาการมาประยุกต์ใช้ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของชาวสวนและบุคคลทั่วไป ปรับปรุงฟื้นฟูไม้ผล และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยในปี 2553 โครงการมีรายได้จากสวนชัยพัฒนานุรักษ์ คิดเป็นร้อยละ 1 ของรายรับทั้งหมดของโครงการฯ ในปี 2553
3. ผลการดำเนินงานด้านการเงิน

- ในปี 2553 (มกราคม – ตุลาคม 2553) โครงการมีรายรับรวมทั้งสิ้น 2,469,389.85 บาท และรายจ่ายรวมทั้งสิ้น 5,283,643.62 บาท ประมาณการรายรับ จำนวน 4,958,528.00 บาท โดยโครงการให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการรายรับ ควบคุมการใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตัดทอนรายจ่ายที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ และให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่ลงทุนแล้วก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน
4. กิจกรรมธุรกิจโครงการ จัดกิจกรรมส่งเสริมการขายสินค้าชุมชน “โอท็อปของดีอัมพวา” ร่วมกับร้านค้าในโครงการฯ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งร่วมกับร้านค้าปรับปรุงสภาพร้านค้า และพื้นที่ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเพิ่มจำนวนร้านค้า และทำข้อตกลงในการดำเนินงานร่วมกัน นอกจากนี้จะได้ปรับปรุงสถานที่ให้เหมาะสมแก่การใช้ประโยชน์ ได้แก่ ปรับปรุงระบบความร้อนของอาคาร กลิ่นและระบบน้ำทิ้งห้องน้ำ อ่างล้างมือที่ถูกละเลยลักษณะ ทางเดินและสะพานในสวน ติดตั้งไฟส่องสว่างเพิ่มเติมเพื่อความปลอดภัย เป็นต้น
 5. กิจกรรมส่งเสริมทางวัฒนธรรม โดยสร้างความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกจังหวัด องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคธุรกิจ โดยมุ่งเน้นกิจกรรมทางการตลาดให้สอดคล้องกับการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น
 6. การขอเช่า/ใช้พื้นที่จัดกิจกรรมของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน เพิ่มการประชาสัมพันธ์ไปยังหน่วยงานต่างๆ และจะพิจารณาการกำหนดค่าใช้จ่ายสถานที่ตามความเหมาะสม
 7. ร้านจำหน่ายอาหารว่างชานชาลา เพิ่มผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ ได้แก่ น้ำมะม่วงหาวมะนาวโห่ น้ำม่วงชื่นบรรจขวด และจัดทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ดำเนินการปรับปรุงโต๊ะ เก้าอี้ที่นั่ง ที่ชำรุดทั้งหมด และติดตั้งไฟส่องสว่างเพิ่มเติมเนื่องจากไฟที่ติดไว้เดิมถูกบดบังแสงสว่างจากต้นไม้ที่โตขึ้น ช่วยให้ลูกค้ารู้สึกปลอดภัย รวมทั้งพัฒนาทักษะของพนักงาน ด้านการผลิตสินค้า ด้านการบริการ ด้านการประชาสัมพันธ์ และการใช้ภาษาต่างประเทศ
 8. ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน ใช้อาคารเรือนรับรองเปิดจำหน่ายสินค้าชุมชน และสินค้าจากโครงการต่างๆ ของมูลนิธิชัยพัฒนา รวมถึงผลิตภัณฑ์ชุมชนจากจังหวัดใกล้เคียง เป็นการส่งเสริมรายได้แก่ชุมชน เพิ่มรายได้ให้แก่โครงการฯ
 9. กิจกรรมพัฒนาชุมชน จัดกิจกรรมฝึกอบรมสร้างอาชีพให้แก่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การฝึกอบรมภาษาอังกฤษ การฝึกอบรมนวดแผนไทย การจักสานก้านมะพร้าว ฝึกต่อเรือจำลอง การทำอาหารและขนมไทย งานช่างไฟฟ้า และเครื่องตัดหญ้า เป็นต้น โดยประสานงานกับหน่วยงานราชการต่างๆ และภาคเอกชน มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาชุมชน และเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ รวมถึงโอกาสในการจำหน่ายสินค้าของโครงการฯ

10. หองนิทรรศการชัชพัฒนานุรักษ์ จัดนิทรรศการเป็นประจำตลอดทั้งปี โดยความร่วมมือจากชุมชน และมุ่งเน้นกลุ่มนักเรียนในจังหวัดสมุทรสงครามให้มาเยี่ยมชมมากยิ่งขึ้น

11. กิจกรรมสวนชัชพัฒนานุรักษ์ ใช้พื้นที่ดินที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดำเนินการเร่งปลูกไม้ผลในแปลง เพื่อเป็นตัวอย่างการสร้างแรงบันดาลใจให้แก่เยาวชน และทำการทดลองเลี้ยงปลาในร่องสวน เพื่อเพิ่มรายได้ และสามารถขยายผลให้กับเกษตรกรต่อไป

ทั้งนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานพระราชานุมัติรับมอบที่ดินที่ นางสาววณี ดวงคุ้ม และนางสาวประทีน ดวงคุ้มราษฎรตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม น้อมเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงใช้ในกิจกรรมของมูลนิธิชัชพัฒนา เนื้อที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 5 ไร่ เป็นพื้นที่สวนต่อเนื่องติดกับโครงการฯ โดยจะได้ขยายเป็นพื้นที่สวนเกษตรผสมผสานแบบดั้งเดิม เพื่อเชื่อมโยงการค้าดำเนินงาน และกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับอุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (อุทยาน ร.2) และแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ของชุมชน เพื่อสร้างโอกาส และส่งเสริมการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ต่อไป

สถานที่ตั้งโครงการ

ชื่อโครงการ : โครงการอัมพวา ชัชพัฒนานุรักษ์ ต.อัมพวา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม

ที่ตั้งโครงการ : เลขที่ 185 - 191 ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม 75110

โทรศัพท์ : 034-752-245

เว็บไซต์ : <http://www.amphawanurak.com>,

<https://www.thairath.co.th/news/local/1110272>

Facebook : ร้านค้าชุมชน โครงการอัมพวา ชัชพัฒนานุรักษ์

4. ข้อมูลด้านงานกิจกรรมในชุมชน

คนอัมพวามีพื้นฐานทางด้านงานกิจกรรมหลากหลาย มีอาชีพสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจจึงได้ค้นพบกิจกรรมพื้นบ้านที่น่าสนใจ 5 อย่าง ได้แก่ งานจักสานมะพร้าว การทำว่าจจุฬา การแกะสลักกะลาขอ การทำปั้นจิว การทำเบญรงค์ โดยค้นพบองค์ความรู้ต่างๆได้ดังนี้

4.1.การจักสานมะพร้าว มะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอสว่าง สามารถปลูกได้ทุกบ้าน และใช้ประโยชน์ได้ทุกส่วนของต้น จึงเกิดเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านขึ้น แบ่งเป็น 2 อย่าง 1.หัตถกรรมจักสานก้านมะพร้าว 2.หัตถกรรมจักสานใบมะพร้าว

4.1.1.หัตถกรรมจักสานก้านมะพร้าว

ภาพที่ 11 งานหัตถกรรมจักสานก้านมะพร้าว ทำคา จ.สมุทรสงคราม คุณวิภารัตน์ รัตนพิทักษ์และครอบครัว

หัตถกรรมจักสานมะพร้าวทำคา เป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดจากบรรพบุรุษสู่รุ่นลูกหลาน อาศัยครูพักลักจำ จากอาชีพเสริมกลายเป็นอาชีพหลักในปัจจุบัน เป็นกลุ่มของเหล่าบรรดาแม่บ้าน ที่อาศัยช่วงเวลารว่างจากการทำสวน มานั่งเหลาก้านมะพร้าว ซึ่งเป็นวัสดุที่อยู่ใกล้ตัว นำมาจักสานเป็นของใช้ภายในบ้านเมื่อขยายใหญ่จึงเกิดเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัวขึ้น จึงจัดตั้งกลุ่มหัตถกรรมจักสานทำคาขึ้นมาที่วิภารัตน์ รัตนพิทักษ์ ประธานกลุ่มกล่าวถึง การทำจักสานก้านมะพร้าว ก้านมะพร้าวที่ใช้ต้องไปซื้อทางมะพร้าวที่ชาวบ้านโค่นต้นมาจึงจะได้ใบและก้านที่อ่อนเหมาะกับการสาน ส่วนขั้นตอนการนำก้านมะพร้าวมาสาน ต้องใช้ก้านมะพร้าวสดๆนำมาเหลาให้เกลี้ยง และนำมาสานมาขัดให้เป็นรูปทรงที่ต้องการ งานแบบนี้ต้องอาศัยความชำนาญ ถึงจะทำให้ออกมาเป็นรูปร่างและใช้งานได้ เมื่อสานเสร็จแล้วก็ต้องทาด้วยน้ำมันวานิชกับน้ำมันสนผสมกัน เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อราขึ้น และจะยืดอายุการใช้งานได้กว่า 10 ปี

กระบวนการผลิต ผลิตภัณฑ์จากก้านมะพร้าวสาน

1. ออกแบบผลิตภัณฑ์
2. ขึ้นทรงผลิตภัณฑ์ตามที่ต้องการ
3. สานขึ้นรูปและตกแต่งชิ้นงาน
4. ตากให้แห้ง
5. ตกแต่งชิ้นงานและเก็บรายละเอียด

6. ตรวจสอบชิ้นงาน

7. เสร็จเป็นชิ้นงานแล้วนำไปบรรจุภัณฑ์

ด้วยกระบวนการทำที่มีขั้นตอนมากและการเลือกวัสดุดิบที่พิถีพิถันและหาคนสืบทอดต่อได้ยากจึงควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้สืบไป

4.1.2. หัตถกรรมจักสานใบมะพร้าว

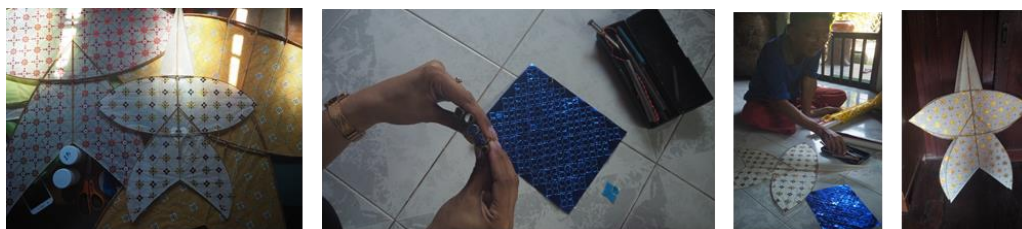
ภาพที่ 12 งานหัตถกรรมจักสานใบมะพร้าว

งานหัตถกรรมจักสานใบมะพร้าว ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ 2 ท่าน คือ คุณป้าบุญเรือน จันทร์พลับ และคุณอรุณทัย สังข์บุญมาก 2 ท่านนี้ทำงานหัตถกรรมสานใบมะพร้าว ซึ่งเป็นกรรมวิธีเดียวกันกับการสานกำมะพร้าว ขั้นตอนแรก การนำใบมาสานชาวบ้านจะใช้วัสดุดิบจากบ้านของตนหรือสั่งซื้อมาจากชาวบ้านที่จะโค่นต้นมะพร้าวถึงจะได้ใบอ่อนมาใช้เพราะใบอ่อนของต้นมะพร้าวจะอยู่ตรงกลางของยอดบนสุด การสานเป็นรูปทรงต่างๆ ต้องคัดเลือกใบมะพร้าวที่มีใบที่กว้าง แฉก ใหญ่ สวย ต่างกัน ขนาดใบต่างๆเหมาะสมกับสานอะไร จึงเป็นความชำนาญของช่างฝีมือแต่ละคน ใบมะพร้าวที่สานเป็นรูปตัวสัตว์ต่างๆชาวบ้านจะขายอยู่ที่ตัวละ 5-10 บาท ทั้งนี้บริเวณหน้าห้องนิทรรศการ อัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ ซึ่งมีการสอนการสานใบมะพร้าวฟรีสำหรับผู้สนใจ ชาวบ้านบางคนรับทำงานสานมะพร้าวเป็นอาชีพใช้จัดตกแต่ง งานแต่งงาน งานพิธีต่างๆซึ่งถือว่าในชีวิตปัจจุบันของคนอัมพวาเริ่มใช้การสานใบมะพร้าวสำหรับตกแต่งสถานที่ งานพิธีต่างๆมากขึ้นเรื่อยๆ

4.2 การทำวุ้นจุฬา

ในอัมพวาจะมีงานมหกรรมวุ้นไทยประจำปี โดยได้รับความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงครามและเทศบาลตำบลสวนหลวง ร่วมกับชมรมวุ้นไทยจังหวัดสมุทรสงคราม

สนับสนุนและส่งเสริม การละเล่นพื้นบ้านไทย ชมการแข่งขันว่าวจุฬา ว่าวปักเป้า ว่าวสวยงาม กลางแม่น้ำแม่กลอง ณ วัดกุฎีทอง ตำบลสวนหลวง อำเภอมัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพที่ 13 การทำว่าวจุฬา บ้านคุณลุงปรีชา แหลมหลวง อ.มัทพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

แรกเริ่มเดิมทีคนสมัยก่อนทำว่าวเพื่อทำให้ลูกหลานเล่นในยามหน้าร้อน ถือว่าการละเล่นอย่างหนึ่ง การทำว่าวจุฬานั้นต้องคิดสรรคั้งแต่การเลือกไม้ ต้องเลือกใช้ไม้ไผ่สีสุก เนื่องจากมีคุณสมบัติเหนียว สปริงดี เลือกลำต้นที่มีอายุ 3-4 ปี ลำต้นตรง หากไม่ทราบอายุ ให้สังเกตผิวไม้เริ่มจะมีสีเขียวเข้มออก เหลืองจากนั้นนำมาแช่น้ำ 1-2 วัน เพื่อป้องกันมอดกินไม้ แล้วนำไปตากในที่ร่มไว้ประมาณ 1 ปีจึงจะนำมาใช้ได้ อุปกรณ์การเหลาไม้ก็จะมี มีดขนาดต่างๆ , ตะไบ, บุ้ง, กระจดาชทรายจากนั้นต้องทำการเหลาว่าว หากไม้ไผ่คด ให้ตัดไม้ด้วยไฟอ่อนๆ โกลนไม้ให้ได้ขนาดตามต้องการด้วยมีดและแต่งด้วย บุ้ง ตะไบ กระจดาชทราย จากนั้นก็ต้องเช็ดสัดส่วนของว่าว ขนาดที่จะทำ และทำการขึ้นรูปปะว่าว คุณลุงใช้กระจดาชสา มาปะติดกับโครงไม้ไผ่ และตอกใส่กระจดาชสีเป็นลวดลายต่างๆ แล้วใช้กาวติดลง ไป ลายที่ทำออกมาแต่ละลายชาวบ้านจะออกแบบคิดลายเองซึ่งอิงจากลวดลายเก่าเอามาปรับใหม่ จึงเป็นงานฝีมือที่สืบทอดต่อกันมานานที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์อย่างยิ่ง ปัจจุบัน ได้มีการแข่งขันการเล่นว่าวแบบใหม่ ซึ่งเล่นกันในน้ำ ประมาณเดือนมีนาคม-เมษายน ถือว่าเป็นการเล่นว่าวที่ยากที่สุด แต่ถ้าผู้ใดชนะจะถือว่าแข็งแกร่งที่สุด ถ้าว่าวใครตกน้ำก็เป็นอันว่าแพ้ไป การแข่งขันว่าวทางน้ำมีแค่จังหวัดสมุทรสงครามเท่านั้น เนื่องจากเป็นเมืองที่น้ำมีความสำคัญจึงถือเป็นการละเล่นที่ใหม่และน่าอนุรักษ์ไว้อย่างยิ่ง

4.3 การแกะสลักกะลาขอ

งานแกะสลักกะโหลกขอ หรือ มะพร้าวขอ เป็นงานช่างที่ผสมผสานความรู้ในการจัดทำให้ได้มา และคัดเลือกวัตถุดิบ งานประณีตศิลป์และความรู้เชิงอุโฆษวิทยาหรือคุณภาพเสียง โดยช่างฝีมือจะแกะสลัก ฉลุหรือปรุลาย ลงบนกะลามะพร้าวที่ผ่านการคัดเลือกว่ามีรูปลักษณะเหมาะสมเพื่อทำเป็นกะโหลกขออู๋ ลวดลายที่ปรุ ฉลุ หรือแกะสลักเป็นช่องทางระบายเสียงของขอและเป็นการประดับ ตกแต่งให้เกิดความงามแก่ขอ งานแกะสลัก กะโหลกขอเป็นงานหัตถกรรมที่มีความซับซ้อน ตั้งแต่การสรรหากะลามะพร้าวและคัดเลือกวัสดุ การออกแบบลวดลายและการ จัดการพื้นผิวของกะลาที่ใช้เป็น

กะโหลกซอ และความเข้าใจด้านคุณภาพเสียงอันเกิดจากคุณสมบัติของกะลาหรือ กะโหลกซอ ที่ได้รับการปูลู ฉลุ หรือแกะสลักลายจนได้กะโหลกซอ

ภาพที่ 14 การแกะสลักกะลาซอ

ซึ่งสามารถนำไปประกอบขึ้นเป็นซอทั้งคัน ที่มีทั้ง สวยงามและคุณภาพเสียงเหมาะสมในการเล่นดนตรี งานแกะสลักกะโหลกซอ เป็นงานช่างฝีมือดั้งเดิมในการสร้างเครื่องดนตรีที่เรียกว่าซออู้ เครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องสี จัดอยู่ในตระกูลเครื่องสีแนวตั้งสองสาย (two-stringed vertical fiddle) ซึ่งมี คันชัก (bow) แทรกอยู่ระหว่างสาย ซออู้อีกะโหลกหรือกะลามะพร้าวรูปทรงพิเศษปิดหน้าด้วยหนัง แผ่นบางเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดเสียงสั่นสะเทือนจากการบรรเลง ทั้งนี้ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าจุดเริ่มต้นของซออู้ในสยามประเทศมีมาตั้งแต่เมื่อไหร่ มีข้อสันนิษฐานว่า การประดิษฐ์ซออู้ อาจเกี่ยวข้องกับการสืบทอดงานช่างประดิษฐ์เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสีลักษณะ คล้ายๆ กัน มาตั้งแต่สมัยเส้นทางการค้าสายไหม (Silk Road) ในภูมิภาคนี้และน่าจะมิใช่ในสยามประเทศตั้งแต่ก่อน สมัยอยุธยาตอนกลาง ในช่วงระยะเวลาสองร้อยกว่าปีของยุครัตนโกสินทร์ ซออู้ มีบทบาทอยู่ในวง เครื่องสาย เครื่องสายผสม ปี่พาทย์ไม้นวม ปี่พาทย์ ดึกดำบรรพ์ การแสดงประกอบการเชิดหุ่น ละครบอกในบทบรรยาย ความ การร้องเพลงพื้นบ้าน เพลงแอ่วเกล้าซอ ซึ่งมักจะใช้ซอสูตั้นเกล้ากับการขับร้อง รวมไปถึงการใช้ซออู้บรรเลงประกอบการร้องแหล่ในการ ทำขวัญหรือเพลงลูกทุ่ง นอกจากนี้ ซออู้อียังมีบทบาทสำคัญในการเป็น เครื่องดนตรีประกอบการบรรเลงเพลงพระราชนิพนธ์ใน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฯ

4.4 การทำหัตถกรรมปั้นจี้ว

แสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของไทย อาหารการกิน เครื่องควาหวาน ขนมไทย จึงควรแก่การอนุรักษ์ ภูมิปัญญาไทยโบราณเพื่อเป็นการเผยแพร่ ศิลปะวัฒนธรรมของไทยไว้ให้ยั่งยืน ด้วยการนำมาทำเป็น ของจี้ว สำหรับโชว์และนำไปเป็นของฝากได้

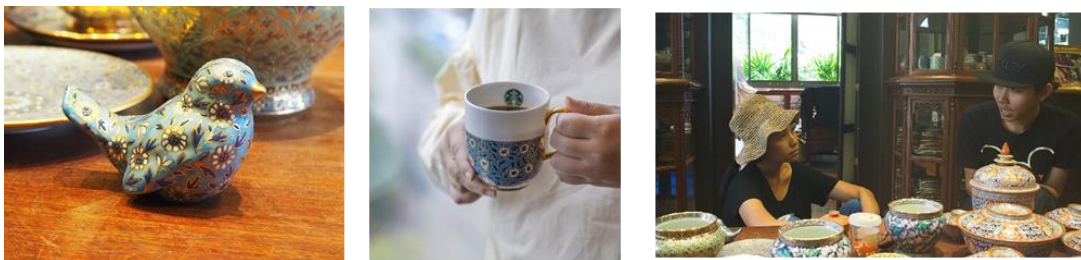

ภาพที่ 15 การทำหัตถกรรมปั้นจิว(ที่มา อรอนงค์ หนูนุกัถิ)

งานปั้นดินไทยพัฒนามาจากการปั้นลูกซุบจากบรรพบุรุษที่มาจากถั่วกวนมาเป็นการปั้นดินจึงนำมาทำเป็นรูปแบบของที่ระลึกที่สามารถเก็บไว้ได้นานและมีคุณค่าทางวัฒนธรรม การปั้นดินไทยเป็นภูมิปัญญาที่ใช้ความรู้ความเข้าใจในด้านอาหารการกินของชุมชนอัมพวาอย่างแท้จริงและต้องอาศัยความชำนาญของการปั้นดินจิวซึ่งต้องใช้ความชำนาญในด้านการทำ แสดงให้เห็นถึงความเป็นอยู่ในสมัยก่อน ซึ่งเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมทางด้านอาหาร ขนมไทยให้ชาวโลกได้รับรู้ อีกทั้งต้องพัฒนาให้เข้ากับรูปแบบในยุคปัจจุบันด้วย

4.5 การทำเบญจรงค์

เครื่องเบญจรงค์หมายถึงเครื่องปั้นดินเผาเคลือบ เขียนลายโดยลงยาด้วยสีต่างๆ นอกจากสีหลักทั้ง 5 อันมีสีดำ ขาว เหลือง แดง และเขียว(หรือคราม) ยังมีสีรองอย่างชมพู ม่วง น้ำตาล แสด มาเสริมสวย เป็นเครื่องถ้วยที่ต้องใช้ฝีมือสูง ต้องละเอียด ประณีต จากเครื่องใช้ในรั้วในวังถึงปัจจุบัน เครื่องเบญจรงค์ยังได้รับความนิยมโดยเฉพาะในแง่เป็นตัวแทนแสดงความเป็นไทย (แม้รากฐานจะเป็นของจีนก็ตาม) ในปัจจุบันมีการทำเครื่องเบญจรงค์ขึ้นมาในอำเภอมัมพวาอย่างแพร่หลาย เช่น ปิ่นสุวรรณเบญจรงค์ 50ปีที่ คุณลุงวิรัตน์ ปิ่นสุวรรณ ได้ก่อตั้งปิ่นสุวรรณเบญจรงค์เป็น พิพิธภัณฑสถานและโรงงานผลิตเครื่องเบญจรงค์แบบโบราณแห่งแรกของจังหวัดสมุทรสงคราม ที่อยู่คู่กับอัมพวามานานหลายสิบปี ที่นี่เป็นแหล่งผลิตเครื่องถ้วยเบญจรงค์ที่เลียนแบบของโบราณได้เหมือนที่สุดในประเทศไทย คุณลุงวิรัตน์ ปิ่นสุวรรณ ยังได้สร้างอาชีพให้กับคนในชุมชนอัมพวา ให้มีรายได้ มีความรู้ความสามารถทางด้านเครื่องเบญจรงค์ จนลูกศิษย์ลูกหามีความเชี่ยวชาญและสามารถเปิดเป็นธุรกิจของตนเองได้ ทำให้มีหน่วยงานราชการเข้ามายกย่องและเชิดชูเกียรติให้คุณลุงวิรัตน์ ปิ่นสุวรรณ เป็นครูศิลป์ของแผ่นดินในปี 2559 บ้านปิ่นสุวรรณยังคงอนุรักษ์ทั้ง ลวดลายแบบโบราณ กระบวนการผลิตแบบดั้งเดิม และใช้ศิลปะชั้นสูงในการออกแบบที่ละเอียด อ่อนช้อย จนทำให้บ้านปิ่นสุวรรณเบญจรงค์ เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงในหมู่เจ้านายชั้นสูง คหบดี บริษัทห้างร้านต่างๆ และชาวต่างชาติ”

ภาพที่ 16 การเก็บข้อมูลที่ป็นสุวรรณเบญจรงค์ คุณตฤช ปิ่นสุวรรณ (ที่มา อรอนงค์ หนูนภักดี)

ภาชนะที่ผลิตจากเบญจรงค์มีหลายประเภท ได้แก่ ขาม จาน โถ จานเชิง ขามเชิง ช้อน กระโถน กาน้ำ ชุดถ้วยชา ฯลฯ การใช้สีบนเครื่องเบญจรงค์ นิยมใช้ห้า สี แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมีตั้งแต่ สี สี่ ไปจนถึง แปด สีก็มี จนถึงเจ็ดแปดสี สีหลักที่ใช้ได้แก่ แดง เหลือง ขาว ดำ เขียว หรือน้ำเงิน สีอื่นได้แก่ ชมพู ม่วง แสด น้ำตาล ในสมัยก่อนมีการสั่งทำเครื่องเบญจรงค์สำหรับใช้ในราชสำนัก วังเจ้านาย และบ้านขุนนางชั้นสูง แต่ปัจจุบันเครื่องเบญจรงค์ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย มีการผลิตเพื่อส่งออกไปยังประเทศต่างๆ ทั้งยุโรป และเอเชีย สร้างชื่อเสียงและทำรายได้ให้กับประเทศไทยอย่างมากมาย ลวดลายที่เขียนบนเครื่องเบญจรงค์

5. ข้อมูลด้านการออกแบบสื่อทัศนศิลป์และประชาสัมพันธ์

สื่อสิ่งพิมพ์นับว่าเป็นสื่อหนึ่งที่น่ามาใช้ในการประชาสัมพันธ์องค์กรเนื่องจากเป็นสื่อที่มีหลักฐานอ้างอิง เป็นลายลักษณ์อักษรเชื่อถือได้ ให้ความละเอียดได้มากและคงทนถาวรจึงเป็นที่นิยมนำมาใช้เพื่องานประชาสัมพันธ์องค์กรได้เป็นอย่างดี

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546:1,191) ได้ให้ความหมายของสิ่งพิมพ์ หมายถึง “สมุด แผ่นกระดาษ หรือวัตถุใดๆ ที่พิมพ์ขึ้นรวมตลอดทั้งบทเพลง แผนที่ แผนผัง แผนภาพ ภาพวาด ภาพระบายสี ใบประกาศ แผ่นเสียง หรือสิ่งอื่นใดอันมีลักษณะ เช่นเดียวกัน ”

นลินี เสาวภาคย์ (2542) ได้อธิบายความหมายของสิ่งพิมพ์ คือ “วัสดุพิมพ์ ได้แก่ สิ่งพิมพ์ที่รวบรวมเป็นเล่มจากการตีพิมพ์จากเครื่องพิมพ์ เป็นวัสดุเพื่อการอ่าน การศึกษาค้นคว้า การวิจัย เป็นต้น ”

จากคำจำกัดความดังกล่าวพอสรุปได้ว่า สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่มีการตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร ทั้งนี้เพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆ

5.1 ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์

วัฒนธรรม จุฑะวิภาศ (2541) ได้แบ่งประเภทของสิ่งพิมพ์ ดังนี้

1. ใบปลิว หรือแผ่นปลิว (Leaflet) เป็นสิ่งพิมพ์แผ่นเดียว ไม่มีรอยพับ จะพิมพ์หน้าเดียวหรือสองหน้าก็ได้ โดยทั่วไปมีขนาดกว้างยาวไม่แน่นอน
2. โปสการ์ด (Postcard) หรือไปรษณียบัตร เป็นกระดาษหน้าแผ่นเดียว พิมพ์ หน้าเดียว หรือสองหน้าทั่วไปจะมีขนาดกว้าง 3 1/4 นิ้ว ยาว 5 1/2 นิ้ว ใช้สำหรับติดแสตมป์ไปรษณียบัตรส่งทางไปรษณีย์ เพื่อเพิ่มโฆษณาหรือแจ้งข่าววงการธุรกิจ ประหยัดกว่าใช้ซองจดหมาย
3. แผ่นพับ (Folders) เป็นกระดาษแผ่นเดียว พับ หนึ่ง สอง สาม เมื่อกางแผ่นที่พับออกไปเป็นแผ่นยาวๆ ปกติใช้สำหรับโฆษณา ประกาศ หรือแจ้งกิจกรรมประจำเดือนเป็นการประหยัดเพราะไม่ต้องเข้าเล่ม บางทีพับส่งทางไปรษณีย์
4. โปสเตอร์ (Poster) เป็นสิ่งพิมพ์สำหรับประชาสัมพันธ์งานแสดงหน้าเดียว
5. แผ่นตั้งโชว์ (Display poster) ส่วนมากพิมพ์บนกระดาษแข็ง ตั้งบนเคาน์เตอร์ บางครั้งมีลักษณะเป็นสามมิติ คล้ายปฏิทินตั้งโต๊ะ
6. แคตตาล็อก (Catalog) มีรูปแบบเหมือนอนุสาร แต่มีขนาดใหญ่กว่า และมีจำนวนหน้ามากกว่าอนุสารมาก
ปกนอกอาจเป็นปกแข็ง เนื้อแน่นเป็นแผ่นๆ ร้อยห่วงก็มี มีภาพประกอบ แจกลักษณะรูปร่างของสิ่งที่จะขาย
(ส่วนมากใช้สำหรับโฆษณาสินค้า)
7. อนุสาร (Booklet) เป็นรูปเล่มแบบบางๆ เย็บริมทางด้านซ้ายมี 8 หน้าขึ้นไปปกติดจะมีปกและขนาดของเล่มเล็กพอสมควรหรือขนาดกระเป๋า(Pocket size) เหมาะสำหรับใช้เป็นสื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ
8. จุลสาร(Pamphlet brochure) เป็นอนุสารขนาดใหญ่ส่วนมากใช้ตามองค์การและสถาบันต่างๆซึ่งมักจะพิมพ์เป็นหนังสืออนุสรณ์ประวัติสถาบัน เป็นต้น
9. วารสาร (Bulletin journal) เดิมใช้เป็นเอกสารแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวในวงการธุรกิจและการค้าที่ออกแบบอย่างสละสลวย เช่น ข่าวจากผู้จัดการฝ่ายขาย พนักงานขาย เป็นต้น ส่วนใหญ่จะเป็นวารสารภายในมีความหนา 4 หน้าขึ้นไปขนาดกว้าง 8.5 นิ้ว สูงราว 11 นิ้ว เป็นมาตรฐาน
10. สิ่งพิมพ์ที่ออกประจำ (Publication) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ขนาดต่างๆ หรือรูปแบบอื่นๆที่ออกพิมพ์ประจำโดยติดต่อกัน

11. หนังสือเล่ม (Book) เป็นสิ่งพิมพ์ที่มีหลายหน้ารวมเข้าเป็นเล่มด้วยวิธีการ เย็บเชือก ไสกาว เย็บมุง ฯลฯ

อาจเป็นปกอ่อนหรือแข็งก็ได้ขนาดที่นิยมคือ 8 หรือ 16 หน้ายก

สื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ภาควิชาทางเทคโนโลยีทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลั ศรีนครินทร์วิโรต คือเอกสารแนะนำ

เอกสารแนะนำ (booketlet)

เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีรายละเอียดของเนื้อหามากกว่าโปสเตอร์ มีประโยชน์สำหรับการให้คำแนะนำ เนื้อหาอาจจะมีวัตถุประสงค์เฉพาะและเอกสารแนะนำควรมีลักษณะดังนี้

1. รูปเล่มต้องน่าสนใจ
2. เนื้อหาง่ายและตรงกับกลุ่มเป้าหมาย
3. ใช้สีสันสะดุดตา
4. เน้นความงามในลักษณะของการจัดหน้าให้ดูง่ายสวยงาม

สื่อ หมายถึง ช่องทางในการนำสารไปถึงผู้รับทำการติดต่อให้ชักนำให้รู้จักกันหรือสิ่งที่ทำการติดต่อให้ ถึงกัน

สิ่งพิมพ์ หมายถึง สมุดแผ่นกระดาษหรือวัตถุใดๆ ที่พิมพ์ขึ้นรวมตลอดทั้งบทเพลงแผนที่ แผ่นผังภาพ ภาพวาด

ภาพระบายสี ใบประกาศ แผ่นเสียง หรือสิ่งอื่นใดอันมีลักษณะเช่นเดียวกัน

พิมพ์ หมายถึง ถ่ายแบบใช้เครื่องจักรกดตัวหนังสือหรือภาพให้ติดบนวัตถุ เช่น แผ่นกระดาษ ผ้า ทำ เป็นตัวหนังสือหรือรูปอย่างใดๆ โดยการกดการใช้พิมพ์หิน เครื่องกล วิธีเคมี หรือวิธีอื่นใดอันอาจ ให้เกิดเป็นสิ่งพิมพ์ขึ้นหลายสำเนา

การออกแบบสิ่งพิมพ์ หรือ (Graphic Design)

การออกแบบเพื่อเผยแพร่เป็นงานออกแบบที่มุ่งชักชวนเรียกร้องหรือเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ บริการและ ความคิดต่างๆ ซึ่งเป็นงานในลักษณะการพิมพ์งานออกแบบบรรจุภัณฑ์งานโฆษณาภาพถ่ายภาพยนตร์ ทัศนศิลป์ นิทรรศการ เป็นต้น การออกแบบสิ่งพิมพ์เป็นส่วนหนึ่งของการออกแบบสื่อสาร

(Communication Design)

สิ่งที่ควรคำนึงถึงอย่างมากคือ ผู้ออกแบบจะต้องมีทักษะเกี่ยวกับการทำงานมีแนวคิดที่ก้าวหน้า

ทันสมัยทั้งความรู้ประสบการณ์รวมทั้งเทคนิคต่างๆ

สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์

หมายถึงเครื่องมือหรือตัวกลางที่ใช้ในการนำข่าวสารเรื่องราวจากองค์กรหรือหน่วยงานไปสู่ประชาชนสื่ออาจจำแนกได้หลายประเภทหลายหลักเกณฑ์แต่การกำหนดประเภทของสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์จะต้องคำนึงถึงลักษณะที่เป็นรูปธรรมลักษณะที่พัฒนาได้ประโยชน์ในปัจจุบันและศักยภาพเพื่ออนาคต

5.2 ประเภทของสื่อที่ใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์

โดยปกติทั่วไปมีการแบ่งประเภทของสื่อกันไว้หลายประเภท และหลายหลักเกณฑ์ (criteria) ได้ประมวลสรุปไว้ดังนี้

- 5.2.1 แบ่งตามวิวัฒนาการ ได้แก่ สื่อประเพณี (tradition media) สื่อมวลชน (mass media)
- 5.2.2 สื่อเฉพาะกิจ (specialized media) แบ่งตามบทบาทหน้าที่ทางสังคมได้แก่สื่อข่าวสาร (information media) สื่อการศึกษา (education media) สื่อบันเทิง (entertainment media)
- 5.2.3 แบ่งตามประสาทที่ใช้ในการรับสาร ได้แก่ สื่อโสต (audio media) สื่อทัศน์ (visual media) สื่อโสตทัศน์ (audio-visual media)
- 5.2.4 แบ่งตามบทบาทหน้าที่ทางเทคนิค (technical functions) ได้แก่ สื่อ ถ่ายทอดสาร (transmission media) สื่อบันทึกสาร (record media)
- 5.2.5 แบ่งตามเครื่องนำรหัสสารได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ (print media) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (electronic media) สื่อบันเทิงเสียงหรือภาพ (film or tape) สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ
 1. สื่อประชาสัมพันธ์ที่ควบคุมได้ (Controllable Media) ได้แก่
 - สื่อสิ่งพิมพ์ (Print Media)
 - สื่อบุคคล (Personal Media)
 - สื่อโสตทัศน์ (Audio – visual Media)
 - สื่อกิจกรรมต่างๆ (Activity Media)
 2. สื่อประชาสัมพันธ์ที่ควบคุมไม่ได้ (Uncontrollable Media)
 - สื่อมวลชน (Mass Media)

5.3 ความสำคัญของสื่อเพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์

สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์มีความสำคัญคือ

6.2.1 เพื่อการถ่ายทอดหรือบอกข่าวสารให้แก่ประชาชนได้รับทราบ

6.2.2 เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

6.2.3 เพื่อเป็นการสร้างความนิยมและภาพพจน์ที่ดีขององค์กร

5.4 หลักการดำเนินการออกแบบ

ผู้ออกแบบควรมีหลักการและข้อควรคำนึงก่อนการเริ่มงานเพื่อการแก้ปัญหาที่ถูกต้องรัดกุมและวางแผนการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีตลอดจนสามารถดำเนินกระบวนการโดยไม่มี การเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อยๆ หลักการดำเนินงานและการวางแผนขั้นตอนของการออกแบบ

บทที่ 3

ระเบียบวิจัย

งานวิจัย

การนำเสนอประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การสร้างวิถีท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้วัฒนธรรมชีวิตชุมชนชาวอัมพวา” ผู้วิจัยได้กำหนดการดำเนินวิธีวิจัยไว้ ดังนี้ ลักษณะงานวิจัย ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักตามด้วยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยประกอบด้วย การตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบ โดยเลือกสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนองค์กรที่เกี่ยวข้อง ชาวบ้านภายในชุมชนอัมพวาและนักท่องเที่ยว เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเพื่อนำไปสู่กระบวนการออกแบบที่จะช่วยสร้างคุณค่าและมูลค่าให้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนได้ดีขึ้น

กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น - ชุมชนชาวอัมพวา ศักยภาพ / เทคนิควิธีทำ / วิถีชีวิต / อาชีพ

ตัวแปรตาม - การจัดการองค์ความรู้จากคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การสร้างวิถีท่องเที่ยวเชิง

เรียนรู้วัฒนธรรมชีวิตชุมชนชาวอัมพวาอัตลักษณ์ชุมชน / องค์ความรู้ / กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1. กำหนดประเด็นที่ต้องการจะศึกษา

ชุมชนชาวอัมพวา เป็นชุมชนที่มีชื่อเสียงเรื่องลิ้มมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในเรื่องตลาดน้ำยามเย็นและการนั่งเรือชมหิ่งห้อยในยามค่ำคืน จากตลาดน้ำที่มีการค้าขายทางน้ำโดยแม่ค้าจะนำของในสวนมาขายแลกเปลี่ยนกันซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนอัมพวา จากวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สวยงามสู่การทำของขายเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาอย่างไม่ขาดสาย เศรษฐกิจขยายตัวอย่างก้าวกระโดด การท่องเที่ยวดีขึ้น แต่ความเป็นอัตลักษณ์และสภาพสิ่งแวดล้อมกลับแย่ลง พ่อค้าแม่ค้าเริ่มรับของจากสำเพ็งมาขาย คือของที่สามารถหาซื้อได้ทั่วไป ไม่จำเป็นต้องมาถึงอัมพวาก็ได้ จากการพายเรือชมหิ่งห้อยยามค่ำคืนก็เปลี่ยนมาเป็นเรือยนต์เป็นร้อยๆลำวิ่งทั่วตามลำคลอง เสียงเรือยนต์ น้ำมัน ทำให้สิ่งแวดล้อมแย่ลงทำให้เกิดมลพิษทางน้ำขึ้นซึ่งเป็นแหล่งอาศัยของตัวอ่อนของหิ่งห้อยซึ่งจะไม่สามารถอาศัยอยู่ได้ก็จะย้ายที่อยู่หรือตายไป อีกไม่นานหิ่งห้อยที่อัมพวาอาจจะสูญพันธุ์ไปถ้าเรายังไม่ช่วยกันอนุรักษ์ไว้ ทุกสิ่งจึงประกอบกัน หากคนในชุมชนอัมพวายังไม่ช่วยกันรักษาอัตลักษณ์ของชุมชนให้ยังคงอยู่ไว้ได้ นักท่องเที่ยวก็จะมาน้อยลงหรือไม่จับจ่ายใช้สอยซึ่งจะส่งผลต่อชาวบ้านอย่างแน่นอน

การจัดการองค์ความรู้จากคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การสร้างวิถีท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้วัฒนธรรมชีวิตชุมชนชาวอัมพวา มีเป้าหมายที่จะส่งเสริมเชิดชูภูมิปัญญาท้องถิ่นของอัมพวา ที่โดดเด่นนั้นคือการนำเอาวัตถุดิบจากต้นมะพร้าวมาสร้างสรรค์เป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่นงานสานก้านมะพร้าว และใบมะพร้าว โดยให้คนในชุมชนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน นำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเผยแพร่เอกลักษณ์ของชุมชนอัมพวาให้เป็นที่รู้จักและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้ยั่งยืน

2.ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตพื้นที่การศึกษาทางกายภาพบริเวณพื้นที่ชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งร้านค้าในตลาดน้ำอัมพวาและใกล้เคียง มุลินธิชัยพัฒนาอัมพวาชายนุรักษ์ และคนในชุมชน ช่างฝีมือในสานก้านมะพร้าวและใบมะพร้าว

สำรวจพื้นที่ในการจัดกิจกรรมในสวนมะพร้าวของอัมพวาชายนุรักษ์ รวมถึงศึกษาเรื่องประเพณีวัฒนธรรมความเชื่อและวิสัยทัศน์ของผู้นำชุมชน

3.ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาประวัติความเป็นมาของภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จากความเป็นมาของชุมชนชาวอัมพวา วัฒนธรรมความเป็นอยู่อัตลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากที่ได้กล่าวมาข้างต้น

4.เก็บรวบรวมข้อมูล

โดยรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหนังสือและแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตรวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมเอกสารจากการศึกษาดูงาน หนังสือตำราวิชาการ งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา และเอกสารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

4.1 แหล่งข้อมูลด้านเอกสาร

- ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนอัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม
- ข้อมูลบทสัมภาษณ์ชาวบ้านหรือผู้ที่เชี่ยวชาญในด้านพื้นที่ของชุมชน
- ข้อมูลเอกสาร ตำราวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Internet)

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

4.2จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านและผู้ประกอบการในชุมชนเกี่ยวกับเรื่องราวความเป็นมาและความเปลี่ยนแปลงไปของชุมชน,วิถีชีวิตของชุมชน,มุมมองและความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม

ความเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชน,ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ,ความต้องการของคนในชุมชน , ทัศนคติของผู้ที่นำชุมชนในการบริหารจัดการหรือช่วยชาวบ้าน

4.2.2 การสำรวจภาคสนาม โดยการลงพื้นที่สำรวจเพื่อเก็บข้อมูลในด้านต่างๆของชุมชน ประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยว ร้านค้าภายในชุมชน โดยการถ่ายภาพประกอบการสำรวจเพื่อเป็นหลักฐานประกอบและเชื่อมโยงเรื่องราวของชุมชน

รวมถึงพูดคุยพบปะกับชาวบ้านในท้องถิ่น การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามแบ่งการสำรวจออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

- ด้านกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในชุมชน,ร้านค้าชุมชน,ศูนย์การเรียนรู้ชีวิตในชุมชน , แผนที่การเดินทาง ,สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม , สิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน เป็นต้น
- ด้านจิตภาพ ได้แก่ วิถีชีวิต , ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น , ภูมิปัญญาพื้นบ้านการสานใบมะพร้าว,การสานก้านมะพร้าว ,ความสัมพันธ์ในชุมชน,มุมมองความรู้สึกความต้องการของคนในชุมชนตลอดจนถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

5.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- กล้องถ่ายภาพ
- โทรศัพท์มือถือ(สำหรับบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์)
- อุปกรณ์เครื่องเขียนและสมุดจดบันทึก
- คอมพิวเตอร์
- คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

6. วิธีการวิจัย

เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสินค้าที่ขายในตลาดน้ำอัมพวา ทำไมนักท่องเที่ยวจึงหาย ไม่ค่อยซื้อของรายได้ที่เข้ามาจึงน้อยลง รวมถึงพูดคุยแลกเปลี่ยนมุมมองวิธีคิดเห็นของคนในชุมชนต่อความเปลี่ยนแปลงในสภาพสังคมในปัจจุบันว่าส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตและเศรษฐกิจภายในชุมชนเป็นอย่างไรบ้าง โดยผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน กลุ่มช่างฝีมือ ผู้ประกอบการร้านค้า เพื่อสอบถามข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจสังคม รวมถึงวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องเพื่อการวางแผนสืบค้นหาแนวทางการออกแบบและแก้ไขอย่างยั่งยืน โดยเบื้องต้นผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการเก็บข้อมูลทางวัฒนธรรมไว้ดังนี้

โดยอาศัยกรอบแนวคิดด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชนคุณค่า และความสำคัญของวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น แนวคิดการสร้างฐานข้อมูลองค์ความรู้ในการ ออกแบบศิลปะประยุกต์เชิงวัฒนธรรม ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลจากการศึกษาด้าน วัฒนธรรมของขอบเขตพื้นที่ รูปแบบและองค์ประกอบของแหล่งการเรียนรู้ชุมชนสังคม ประเพณี และ วัฒนธรรมการบริหารจัดการศูนย์การเรียนรู้รวมถึง ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับ แรงจูงใจ การศึกษากลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง การวางแผนพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นภายในชุมชนให้ยั่งยืน ต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามและการค้นคว้าจากเอกสาร ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชนและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อสอบถามข้อมูลทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่ เกี่ยวข้องกับการวางแผนสืบค้นข้อมูลด้านวัฒนธรรม โดยเบื้องต้นผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการเก็บ ข้อมูลทางวัฒนธรรมไว้ดังนี้

ประเด็นประวัติศาสตร์ความเป็นมาของพื้นที่ การตั้งถิ่นฐานการปรับสภาพของพื้นที่เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนและความสมดุลจากแนวคิดความเข้าใจทางวัฒนธรรมที่มีรากฐานมาจากความเข้าใจ พื้นฐานโดยรวมประเด็น

ประวัติความเป็นมาของภูมิปัญญาการสานใบมะพร้าวและสานก้านมะพร้าว รวมถึงขั้นตอน และวิธีการทำ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่มีในปัจจุบัน การกระจายสินค้าและการตลาดของชุมชน

ประเด็นวิถีชีวิตสังคม การวิเคราะห์พื้นที่ในเรื่องของคุณค่าทางวัฒนธรรมที่มีต่อชุมชนผู้เป็นเจ้าของภูมิปัญญาและเทคนิคการสานใบมะพร้าวและก้านมะพร้าว ตลอดจนประเพณีและวัฒนธรรม อันเกิดจากความเชื่อของของคนในชุมชน อันก่อให้เกิดแรงจูงใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เป็น ผลสืบเนื่องจากการอนุรักษ์และเห็นเป็นรูปธรรม เป็นแรงผลักดันให้ชุมชนเล็งเห็นคุณค่าทางปัญญาอัน ทรงคุณค่าที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีต

ประเด็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ การศึกษางานสานใบมะพร้าวและก้านมะพร้าว และ ร้านค้า ภายในชุมชนรวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชนอัมพวา ซึ่งเป็นภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมโดยมีภูมิ ปัญญาและวัฒนธรรมเทคนิควิธีการทำด้วยมือโดยไม่ใช้เครื่องทุ่นแรง จะเป็นตัวสะท้อนถึงความ เป็นอัตลักษณ์วิถีคิดของช่างฝีมือที่ถ่ายทอดศิลปะลงบนตัวชิ้นงานที่แตกต่างกันออกไป

ประเด็นทางศักยภาพของชุมชน การรวมกลุ่มทำกิจกรรมของคนในชุมชน ศักยภาพของแต่ละ ชุมชนหรือบุคคลไม่เท่ากันพื้นที่ที่รองรับกิจกรรมของชุมชนความเข้มข้นของกิจกรรมและโปรแกรม

การเรียนรู้ในชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์โดยการรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามมาวิเคราะห์
และสรุปเป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแนวทางการออกแบบ

จากการศึกษาผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่ ข้อมูลทางเอกสารและศึกษาประวัติความเป็นมาประเพณีและวัฒนธรรมความเชื่อของชุมชน อัมพวาจังหวัด สมุทรสงครามโดยการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลที่สำคัญของชุมชนอัมพวาจากผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน เพื่อให้ซึมซับและเข้าใจถึงความต้องการของกลุ่มชาวบ้าน การออกแบบศิลปะประยุกต์จะรวมองค์ความรู้ในด้านต่างๆของชาวบ้านในชุมชน หลักการออกแบบที่เกี่ยวข้องรวมไปถึงการเก็บข้อมูล ภาคสนามในพื้นที่ชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามโดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์แลกเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติเพื่อให้เข้าใจถึงความต้องการของชาวบ้านและผู้ประกอบการร้านค้าที่ประสบปัญหาอีกทั้งยังได้รับคำแนะนำ ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชน ในบทนี้จึงได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- 1.สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ช่างฝีมือและผู้ประกอบการร้านค้า ชุมชนอัมพวา
- 2.สรุปผลการทำแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวทั่วไป
- 3.สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ความรู้ที่สำคัญต่างๆภายในชุมชน
- 4.ผลงานการออกแบบนิทรรศการ ระเบียบระยัยอัมพวา ชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
 - 4.1 สื่อด้านอัตลักษณ์ของชุมชนอัมพวา
 - 4.2 สื่อข้อมูลด้านงานหัตถกรรมพื้นถิ่นและกรรมวิธีในการผลิต(อุตสาหกรรมสามาชีพ)
 - 4.3 สื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวภายในงาน
 - 4.4 งานประติมากรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนอัมพวา
 - 4.5 งานออกแบบพื้นที่นิทรรศการระเบียบระยัยอัมพวา

1.สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน คนในชุมชนและผู้ประกอบการร้านค้า ชุมชนอัมพวา

งานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน คนในชุมชนและผู้ประกอบการร้านค้าที่มีอายุระหว่าง 25-50 ปีจำนวนไม่ต่ำกว่า 10 ราย ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะที่ สามารถให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยได้ในชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบศิลปะประยุกต์เชิงวัฒนธรรมภายในพื้นที่อัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ อ.อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพที่ 17 ภาพสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 18 ภาพสัมภาษณ์ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์จากก้านมะพร้าว

ภาพที่ 19 ภาพดูพื้นที่ในสวนอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์

เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพของชุมชนอัมพวาให้พร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศมากขึ้น โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาและวิสัยทัศน์ของผู้นำชุมชนในพื้นที่ชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พร้อมบันทึกบท สัมภาษณ์และจดบันทึกเพื่อนำมาวิเคราะห์และสามารถสรุปแนวทางและความคาดหวังต่อการ ออกแบบ ผลงานวิทยานิพนธ์ดังนี้

1.1 คนในชุมชนอัมพวาและผู้ประกอบการร้านค้ามีความต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวและ จับจ่ายใช้สอยซื้อสินค้าของตน ปัจจุบันมีผู้ประกอบการที่ขายสินค้าที่ตลาดน้ำอัมพวาแต่สินค้าไม่จูง ใจ เหมือนกันหมด ขาดอัตลักษณ์ นักท่องเที่ยวเลยไม่ค่อยซื้อของ

1.2 ผู้ประกอบการต้องการที่จะให้มีกิจกรรมใหม่ๆ ให้คนเข้ามาเที่ยวที่อัมพวามากขึ้น

1.3 คนในชุมชนต้องการให้ผู้ประกอบการขายสินค้าที่สร้างขึ้นเองจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่รับภายนอก มาขายเนื่องจากทำให้ไม่มีอัตลักษณ์ของชุมชน

1.4 ขาดคนสืบสานงานหัตถกรรมสานใบมะพร้าวและกำมะพร้าว

1.5 ผู้นำชุมชนและชาวบ้านต้องการที่จะให้มีการจัดศิลปะประยุกต์เชิงวัฒนธรรมเพื่อให้เกิดความ ร่วมมือของคนในชุมชนและเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนที่จะได้ทำสิ่งใหม่ได้อีกความรู้ใหม่

2.สรุปผลการทำแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวทั่วไป

งานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามนักท่องเที่ยว ที่มีอายุระหว่าง 16-60 ปีจำนวน 68 รายซึ่ง เป็นนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร , เขตสมุทรสงคราม ,เขตต่างจังหวัด ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ประเด็นการรับรู้เกี่ยวกับตลาดน้ำอัมพวาในอดีตและปัจจุบัน รวมถึงการให้แสดงความคิดเห็นในการ จัดงานออกแบบศิลปะประยุกต์เชิงวัฒนธรรมภายในพื้นที่อัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ อ.อัมพวา จังหวัด สมุทรสงครามว่าคิดเห็นเป็นประการใดเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและปลูกจิตสำนึกให้เกิดการอนุรักษ์ หิ้งห้อย พร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศมากขึ้น ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามจาก ทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อนำมาวิเคราะห์และสามารถสรุปแนวทางและความคาดหวังต่อการออกแบบ ผลงานวิทยานิพนธ์ดังนี้

สรุปความคิดเห็นจากแบบสอบถาม “ คิดยัง"งกับอัมพวาเมื่อ 10 ปีที่แล้ว ”

อัมพวาเป็นเมืองเล็กๆที่มีความโดดเด่นในด้านตลาดน้ำ ด้วยความที่มีบ้านเรือนริมน้ำ และมีวิถีชีวิต ส่วนใหญ่เป็นชาวสวน

วิถีชีวิตดั้งเดิมคือการพายเรือนำผลผลิตมาแลกเปลี่ยนซื้อขายของกันเอง อัมพวาสสมัยก่อน เจียบสงบ สภาพแวดล้อมดี คนนิยมมาเที่ยวแบบโฮมสเตย์ กินอยู่กับชาวบ้าน สัมผัสวิถีชีวิตริมคลอง ชี้จักรยาน คุววิธีการทำน้ำมะพร้าว ตกกุ้งตกปลา งามหอย พายเรือชมหิ่งห้อย เนื่องจากหิ่งห้อยอาศัยอยู่ริม แม่น้ำเกาะไปไม้ตามต้น ลำพู โกงกาง จาก จึงทำให้อัมพวาเต็มไปด้วยหิ่งห้อย ทำให้กลายเป็นเสน่ห์ ทำให้อัมพวา มีเอกลักษณ์ คือ ตลาดน้ำยามเย็น ที่มีหิ่งห้อยจำนวนมาก ทำให้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของอัมพวา อัมพวาในปัจจุบันนี้ เนื่องจากอัมพวาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีวัฒนธรรมท้องถิ่น มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง ทำให้นักท่องเที่ยวหลงไหลเข้ามาเป็นจำนวนมาก เรียกว่า เติบโตอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงตามมาจำนวนมาก เมื่อนักท่องเที่ยวมาก ชาวบ้านก็ต้องพัฒนาตัวเองให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ปรับให้เข้ากับยุคสมัยต่างๆ ชาวบ้านจึง นำของจากสำเพ็งมาขาย ทำให้อัตลักษณ์ในสินค้านั้นหายไป ชาวบ้านสร้างรีสอร์ท ขึ้นเป็นจำนวนมาก ทำให้ความสงบหายไป เมื่อความวุ่นวายเสียงเข้ามา คนอัมพวาเองก็หายคนที่อื่นมาอยู่แทน เพื่อทำธุรกิจแทน หิ่งห้อยที่เป็นเอกลักษณ์ของที่นี่ก็เริ่มน้อยลงขึ้นเรื่อยๆ เสน่ห์อัมพวาเริ่มหายไปทุกทีและไม่รู้ว่าในอนาคตจะสามารถกู้คืนฟื้นฟูธรรมชาติเหล่านี้กลับมาได้หรือไม่

“หากไม่มีหิ่งห้อยที่อัมพวาแล้วคุณคิดว่าต่อไปจะเป็นยังไง”

จากการสอบถามส่วนใหญ่คิดว่า เมื่อหิ่งห้อยหมดไปจากอัมพวาแล้วจะทำให้จุดเด่นของอัมพวาหายไปขาดเอกลักษณ์

ทำให้เหมือนตลาดน้ำทั่วไป ไม่เหมือนกับอัมพวาที่เลื่องลือกันในสมัยก่อน เด็กรุ่นหลังไม่มีโอกาสได้เห็น

และอาจจะมีผลกระทบต่อจุดดึงดูดของนักท่องเที่ยวและกระทบต่อการค้าขาย ทำให้มีรายได้ที่น้อยลง

“คิดยังไงกับการนำศิลปะมาจัดแสดง เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชน และ นักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญของหิ่งห้อยและปลูกจิตสำนึกกระตุ้นให้รักธรรมชาติ ”

ศิลปะเป็นภาษาสากลที่ใช้ได้ในทุกสถานการณ์เห็นด้วยกับการจัดแสดง แต่จะทำอย่างไรให้เกิด Impact ไปถึงผู้มีส่วนร่วมในการจัดการชุมชน ผู้นำชุมชน เพื่อให้ผลงานสามารถไปสร้างการเปลี่ยนแปลงได้ การจะช่วยผลักดันควมมาจากการออกแบบจัดการพื้นที่และปลูกฝังจิตสำนึก อยากรให้เน้นตัวงานเป็นความรู้มากหน่อยเพื่อจะเข้าใจความเป็นอยู่ หรือ สร้างความตระหนักต่อการสูญเสีย เพื่อกระตุ้นให้เกิดการจิตสำนึกที่ดีของชาวไทยและต่างประเทศ อาจจะมีร้านขายของที่ระลึกที่มีการ

ขายสินค้าซูโรงเป็นหิ้งห้อยหรือความเป็นพื้นถิ่นของอัมพวาเป็นต้น หลายคนคิดว่าเป็นสร้างสิ่งดึงดูดเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ สร้างกระแสการท่องเที่ยวของอัมพวาได้ดี

3.สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ความรู้ที่สำคัญต่างๆภายในชุมชน

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลองค์ความรู้สำคัญภายในชุมชนตั้งแต่ประวัติความเป็นมาของชุมชน ความเป็นมาของงานหัตถกรรมที่หล่อเลี้ยงชีวิตคนในชุมชนจนไปถึงการศึกษาประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชนเพื่อสร้างอัตลักษณ์ชุมชนและสังเคราะห์ข้อมูลและเรียบเรียงองค์ความรู้เพื่อให้สอดคล้องและมีความถูกต้องตามประวัติแต่เดิมให้มากที่สุดโดยนำข้อมูลที่ได้ไปสอบถามและขอข้อเสนอแนะในส่วนของคุณค่าที่ขาดหาย สอบถามกับผู้เชี่ยวชาญของชุมชนที่สามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อนำไปสู่กระบวนการออกแบบศิลปะประยุกต์เชิงวัฒนธรรม ชุมชนอัมพวาเพื่อกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์หิ้งห้อยและเป็นการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นงานหัตถกรรมพื้นบ้านของชุมชนให้เป็นที่รู้จักและอยู่คู่กับชุมชนอย่างยั่งยืนและเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่จะสร้างจุดสนใจให้นักท่องเที่ยวไม่มากนัก

4.ผลงานการออกแบบนิทรรศการ ระเบียบระยอัมพวา ชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

4.1 อัตลักษณ์ของชุมชนอัมพวา

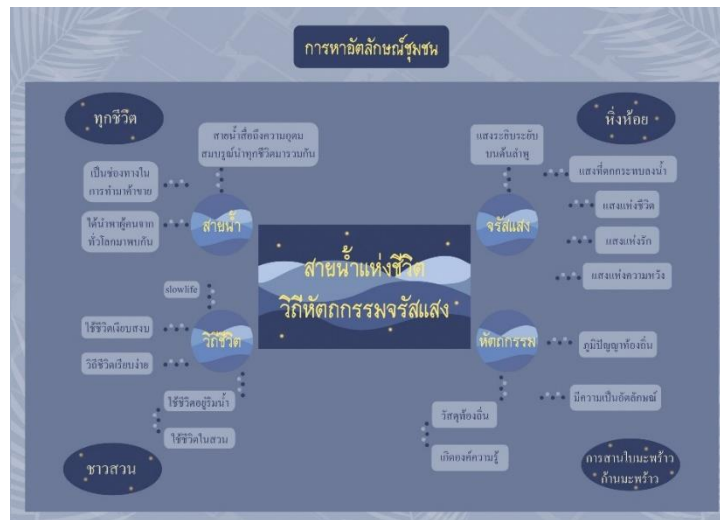
ตัวตนของชุมชน : สายน้ำแห่งชีวิต วิถีหัตถกรรม จรัสแสง

สายน้ำแห่งชีวิต คือ สายน้ำสื่อถึงความอุดมสมบูรณ์ของทุกชีวิตและหล่อเลี้ยงชุมชน

วิถีหัตถกรรม คือ วิถีชีวิตของคนอัมพวาประกอบอาชีพส่วนใหญ่เป็นชาวสวน และนำภูมิปัญญา

ท้องถิ่นมาสร้างสรรค์งานหัตถกรรมพื้นบ้าน

จรัสแสง คือ แสงระยิบระยับที่มาจากหิ้งห้อย แมลงที่มีชื่อเสียงและทำให้ผู้คนหลงใหลมาท่องเที่ยวอย่างไม่ขาดสาย

ภาพที่ 20 ภาพการวิเคราะห์หาอัตลักษณ์ชุมชนอัมพวา

ภาพที่ 21 ตราสัญลักษณ์ของงานออกแบบนิทรรศการระยิบระยับอัมพวา

อัตลักษณ์ของชุมชนอัมพวา (ตราสัญลักษณ์ของงานออกแบบศิลปะประยุกต์เชิงวัฒนธรรม)

4.1.1 โทนสีอัตลักษณ์ชุมชนอัมพวา

ชุดสีอัตลักษณ์ของชุมชนอัมพวาเป็นการดึงสีจากจากชุมชนที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงตัวตนของชุมชนผสมผสานวิถีชีวิตและธรรมชาติไว้ด้วยกันโดยดึงเอาโทนสีของงานหัตถกรรมในชุมชนมาแสดงถึงตัวตนของชุมชน

สื่อข้อมูลด้านงานหัตถกรรมพื้นถิ่นและกรรมวิธีในการผลิต(อุตสาหกรรมมะพร้าว)

ภาพที่ 22 กรรมวิธีในการสานใบมะพร้าวเป็นรูปต่างๆ

สื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวภายในงาน

ภาพที่23 ภาพโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์งานระยิบระยับอัมพวา

งานประติมากรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนอัมพวา

แนวความคิดในการออกแบบประติมากรรมต้นลำพู เนื่องจากอัมพวาเป็นเมืองที่มีหิ้งห้อยอาศัยอยู่ตาม แม่น้ำคลองเป็นจำนวนมากและต้นไม้ที่หิ้งห้อยอาศัยอยู่นั้นคือต้นลำพู จึงหยิบ

รูปทรงของต้นลำพูมาท ๑ เป็นต้นไม้ในงานประติมากรรมและนำการจัดสานมะพร้าวเป็นรูปทรงต่างๆ ซึ่งแสดงถึงภูมิปัญญางานจักสานใบมะพร้าวของคนในชุมชน

ภาพที่ 24 แบบร่างงานต้นลำพู

ภาพที่ 25 ประติมากรรมต้นลำพู

ภาพที่ 26 ประติมากรรมต้นลำพู 2

ภาพที่ 27 ภาพวันส่งงาน 7 พฤศจิกายน 2562

ขั้นตอนการดำเนินงานประติมากรรม

ภาพที่ 28 ชาวบ้านขึ้นรูปต้นลำพูเป็นโครงสร้างไม้ไผ่ (ที่มา อรอนงค์ หนูนฤกดิ์)

ภาพที่ 29 การออกแบบโคมไฟหิ่งห้อยเพื่อติดบนต้นลำพู (ที่มา อรอนงค์ หนูนภักดี)

งานออกแบบพื้นที่นิทรรศการระยิบระยับอัมพวา

งานออกแบบงานนิทรรศการงานระยิบระยับ งานนิทรรศการ “ ระยิบระยับ ” ณ โครงการอัมพวา ชัยพัฒนานุรักษ์ อำเภอัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม โดยถอดอัตลักษณ์ของชุมชนอัมพวา คือ “ สายน้ำแห่งชีวิต วิถีหัตถกรรมจรัสแสง ” ตีมงาน คือ Night folk market เริ่มตั้งแต่การลงพื้นที่สำรวจ และแนวคิดในการออกแบบ ภาพเสกิต 2 มิติ และ 3 มิติ โดยภายในงานจะแบ่งเป็น 6 โซน และ 3 กิจกรรมด้วยกันดังนี้ 1) โซนระยิบระยับอัมพวา 2) โซนสายน้ำ แห่งชีวิต 3) โซนจรัสแสง 4) โซนสอยโคะ 5) โซนภูมิปัญญาหัตถกรรม 6) โซนสอยโคะ และ 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) ตลาดนัดหิ่งห้อย 2) ดนตรีไทยประยุกต์ 3) ชมการเคี้ยวน้ำตาลสด

การลงพื้นที่สำรวจในร่องสวนมะพร้าวโครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์

ภาพที่ 30 พื้นที่โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ (ที่มา อรอนงค์ หนูนภักดี)

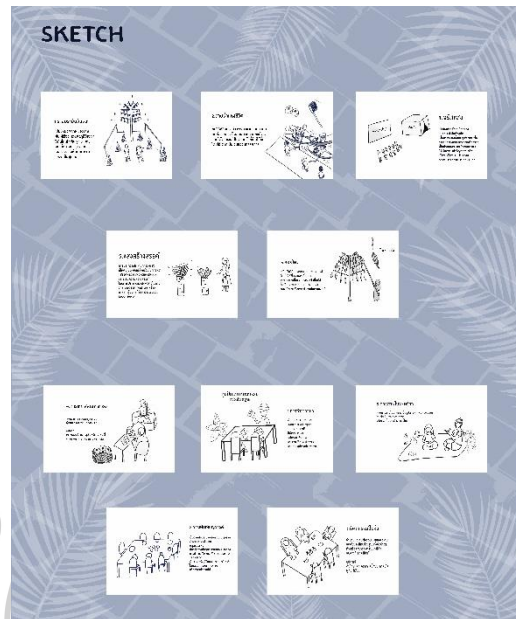
ภาพที่ 31 พื้นที่โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ (ที่มา อรอนงค์ หนูนภักดี)

การวิเคราะห์พื้นที่ในการออกแบบ

ภาพที่ 32 งานประยุกตศิลป์กับพื้นที่เฉพาะ

ภาพร่าง 2 มิติ

ภาพที่ 33 ภาพร่างแต่ละโซนนิทรรศการระยิบระยับอัมพวา 2 มิติ

ภาพร่าง 3D แบ่งแต่ละโซนของงานนิทรรศการระยิบระยับอัมพวา

ภาพที่ 34 ภาพ plan and perspective

ภาพที่ 35 โขนของงานนิทรรศการ

1. โขนระเบียงบัวอัมพวา เป็นโขนที่แสดงถึงต้นไม้แห่งภูมิปัญญาจักสานมะพร้าวที่มีการสานใบมะพร้าวและ ก้านมะพร้าวเพื่อแสดงถึงศักยภาพในการเพิ่มคุณค่าทางภูมิปัญญาขึ้น และมีการประดับไฟตกแต่งเพื่อให้เกิด ความระยงระยับเพื่อให้เกิดความสุนทรีย์ในยามค่ำคืน

ภาพที่ 36 ภาพจำลองโขนระเบียงบัวอัมพวา

2. โซนสายน้ำแห่งชีวิตเพื่อแสดงถึงวิถีชีวิตทางน้ำการทำมาค้าขายของคนอัมพวาโดยรวมภูมิปัญญาต่างๆ เอาไว้ด้วยกันโดยการเล่าเรื่องผ่านสายน้ำที่ทำให้ทุกชีวิตมาเจอกันและเป็นสายน้ำที่หล่อเลี้ยงชีวิตของคนในชุมชน เช่น ว่าวจุฬา กะลาซอ ปั่นจิว เบญจรงค์

ภาพที่ 37 ภาพจำลองโซนสายน้ำแห่งชีวิต เล่าถึงหัตถกรรมว่าวจุฬาทางน้ำ

3. โซนจรัสแสง แสดงถึงการดื่มด่ำชื่นชมความงามของประติมากรรมฝูงหิ่งห้อยในยามค่ำ คืบเพื่อแสดงถึงเสน่ห์ของอัมพวา

ภาพที่ 38 ภาพจำลองโซนจรัสแสง

4. โซนหัตถกรรมภูมิปัญญาเป็นการนำภูมิปัญญามาเผยแพร่ สอนให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้และนำมาประยุกต์กับ งานออกแบบให้ร่วมสมัยขึ้น

ภาพที่ 39 ภาพจำลองโซนภูมิปัญญาหัตถกรรม

5.โซนแสงสร้างสรรค์ เป็นการให้คนในชุมชนประกวดประติมากรรมสร้างสรรค์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเพิ่มศักยภาพในทางสร้างสรรค์แนวคิด ความสามัคคีในชุมชน

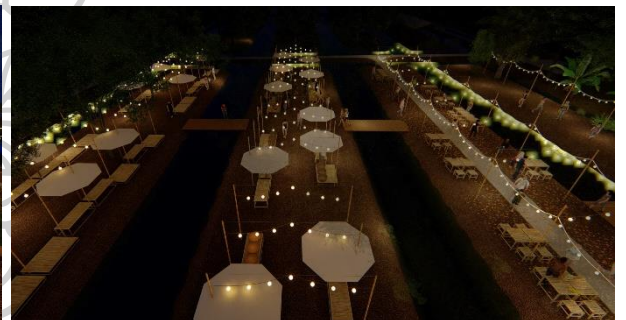
ภาพที่ 40 ภาพจำลองโซนแสงสร้างสรรค์

6.โซนสอยโคะ ได้หยิบยืมวิธีการสอยดามาประยุกต์ให้เกิดความสนุกสนาน แต่เป็นการสอยโคะ “โคะ” หมายถึงที่ห่อผลไม้จากการสานใบมะพร้าวเพื่อไม่ให้ศัตรูพืชมามากินผลไม้ก่อนเวลาเก็บเกี่ยว ผลิตทำให้นักท่องเที่ยวได้ทราบถึงวิถีชีวิตในสวนได้

ภาพที่ 41 ภาพจำลองโซนซอยโค๊ะ

กิจกรรม 3 อย่าง ได้แก่ ตลาดนัดหิ่งห้อย , ดนตรีไทยประยุกต์, การเคี้ยวน้ำตาลสด ,ตลาดนัดหิ่งห้อย
 ตลาดนัดหิ่งห้อย เป็นตลาดที่นำสินค้าท้องถิ่นมาขาย เป็นงานศิลปะทำมือ อาหารการกิน โดยคนในพื้นที่ระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน และยังเผยแพร่
 ศิลปวัฒนธรรมให้แก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย

ภาพที่ 42 ภาพจำลองตลาดนัดหิ่งห้อย

ดนตรีไทยประยุกต์ ได้นำดนตรีไทยกับดนตรีปัจจุบันมาผสมผสานเพื่อความร่วมสมัยสร้าง
 บรรยากาศภายในงาน

ภาพที่ 43 ดนตรีไทยประยุกต์

ชมการเคี้ยวน้ำตาลสด ทำน้ำตาลจากดอกมะพร้าว สอนวิธีการทำน้ำตาลปึกที่สืบทอดต่อกันมาเป็น
เวลานาน

ภาพที่ 44 เตาดาล

การประเมินผล(หลังการออกแบบ)

การประเมินผลงานการออกแบบนิทรรศการ ระเบียบระยับ อัมพวา เพื่อนำเสนอประสบการณ์ภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นสู่การการเที่ยวเชิงเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จากกลุ่ม
ผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิและชาวบ้านที่เกี่ยวข้องของชุมชนอัมพวา จำนวน 10
ท่าน

ตารางที่ 1 ตารางสรุปผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญการออกแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิและชาวบ้านที่
เกี่ยวข้องกับชุมชนอัมพวาจำนวน 10 ท่าน

การประเมิน	รายละเอียด	ผลการประเมิน		
		\bar{x}	S.D	แปรผล
1.ด้านการรับรู้และ การสื่อความหมาย ของนิทรรศการ ระเบียบระยับอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	ตราสัญลักษณ์ช่วยให้ เข้าใจความหมายของ นิทรรศการ ระเบียบระยับ อัมพวา	4.4	0.69	มาก
	ตราสัญลักษณ์ช่วยให้จดจำ ได้ง่าย	4.3	0.67	มาก
	ตราสัญลักษณ์ช่วยสร้าง ภาพลักษณ์ที่ดีให้กับชุมชน อัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม	4.1	0.73	มาก

	รวม	4.26	0.15	มาก
การประเมิน	รายละเอียด	\bar{x}	S.D	แปรผล
2.ด้านการออกแบบ โดยภาพรวมของ นิทรรศการ ระยิบระยับอัมพวา	มีเนื้อหาเรื่องราวที่ชัดเจน ในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.3	0.82	มาก
	มีองค์ประกอบภาพรวมที่ ชัดเจน สวยงาม	4.1	0.73	มาก
	ให้ความรู้และความสุนทรีย์	4.0	0.94	มาก
	มีความลงตัวของ องค์ประกอบไม่มากไม่ น้อยเกินไป	4.5	0.70	มากที่สุด
	งานประติมากรรมสื่อถึง ภูมิปัญญาของชาวบ้าน	4.6	0.69	มากที่สุด
	ได้องค์ความรู้จากหัตถกรรม พื้นบ้านในแต่ละฐานเรียนรู้	4.6	0.69	มากที่สุด
	ส่งเสริมการท่องเที่ยวและ กระตุ้นให้เห็นความสำคัญ ของหัตถ์และอนุรักษ์ ธรรมชาติ	4.5	0.70	มากที่สุด
	รวม	4.38	0.24	มากที่สุด
การประเมิน	รายละเอียด	\bar{x}	S.D	แปรผล
3.ด้านการนำไปใช้	ความเป็นไปได้ในการ นำไปใช้	4.5	0.70	มากที่สุด
	การนำไปใช้เพื่อ ประชาสัมพันธ์การ ท่องเที่ยว	4.6	0.69	มากที่สุด

	สามารถเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ดี	4.6	0.69	มากที่สุด
	รวม	4.56	0.05	มากที่สุด

ผลการประเมินด้านการออกแบบโดยภาพรวมของงานออกแบบทั้งหมดโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญพึงพอใจในระดับมากจากการประเมินภาพรวมของการออกแบบทั้งหมดโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและนักออกแบบจำนวน 10 คน มีความพึงพอใจในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยรวม \bar{x} 4.4 (S.D = 0.15) 1) ด้านการรับรู้และสื่อความหมายในภาพรวม อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ \bar{x} 4.26 (S.D = 0.15) 2) ด้านการออกแบบภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ \bar{x} 4.38 (S.D=0.24) 3) ด้านการนำไปใช้งานภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย \bar{x} 4.56 (S.D = 0.05)

ตารางที่ 2 ตารางสรุปผลการประเมินการออกแบบโดยกลุ่มนักท่องเที่ยวและชาวบ้าน จำนวน 10 ท่าน

(โดยการสุ่มแบบบังเอิญ)

การประเมิน	รายละเอียด	การประเมิน		
		\bar{x}	S.D	แปรผล
1.ด้านการรับรู้และสื่อความหมายของนิทรรศการระยิบระยับอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม	ตราสัญลักษณ์ช่วยให้เข้าใจความหมายของนิทรรศการระยิบระยับอัมพวา	4.3	0.67	มากที่สุด
	ตราสัญลักษณ์ที่ทำให้เข้าใจและรับรู้ง่าย	4.1	0.73	มาก
	ตราสัญลักษณ์ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับชุมชนอัมพวา	4.4	0.69	มากที่สุด
	รวม	4.26	0.15	มาก

การประเมิน	รายละเอียด	\bar{x}	S.D	แปร ผล
2.ด้านการออกแบบโดย ภาพรวมของนิทรรศการ ระยะยี่บระยับอัมพวา	มีเนื้อหาเรื่องราวที่ชัดเจนในด้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.5	0.70	มาก ที่สุด
	มีองค์ประกอบภาพรวมที่ชัดเจน สวยงาม	4.0	0.94	มาก
	ให้ความรู้และความสุนทรีย์	4.0	0.94	มาก
	มีความลงตัวขององค์ประกอบไม่ มากไม่น้อยเกินไป	4.3	0.82	มาก
	งานประติมากรรมสื่อถึงภูมิ ปัญญาของชาวบ้าน	4.5	0.70	มาก ที่สุด
	ได้องค์ความรู้จากหัตถกรรม พื้นบ้านในแต่ละฐานเรียนรู้	4.6	0.69	มาก ที่สุด
	ส่งเสริมการท่องเที่ยวและกระตุ้น ให้เห็นความสำคัญของหิ้งห้อย และอนุรักษ์ธรรมชาติ	4.5	0.70	มาก ที่สุด
	รวม	4.34	0.25	มาก
การประเมิน	รายละเอียด	\bar{x}	S.D	แปร ผล
3.การนำไปใช้	ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้	4.6	0.69	มาก ที่สุด
	การนำไปใช้เพื่อประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว	4.5	0.70	มาก ที่สุด
	สามารถเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของ ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้	4.6	0.69	มาก ที่สุด
	รวม	4.56	0.05	มาก ที่สุด

ผลการประเมิน กลุ่มที่ 2 โดยประเมินภาพรวมของการออกแบบทั้งหมดโดยกลุ่มนักท่องเที่ยวและ
ชาวบ้าน จำนวน 10 คน (สุ่ม โดยบังเอิญ)มีความพึงพอใจในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม \bar{x} 4.38
(S.D = 0.15) 1) ด้านการรับรู้และสื่อ ความหมายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ \bar{x} 4.26
(S.D = 0.15) 2)ด้านการออกแบบภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ \bar{x} 4.34(S.D=0.25)
3) ด้านการนำไปใช้งานภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย \bar{x} 4.56 (S.D = 0.05)

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

1.สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การนำเสนอประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การสร้างสรรค่วิถีท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้วัฒนธรรมชีวิตชุมชนอัมพวา มีวัตถุประสงค์ คือ

1.จัดการองค์ความรู้จากภูมิปัญญาพื้นถิ่นของชุมชนอัมพวาสู่การสร้างสรรคเพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่า

2.ส่งเสริมการท่องเที่ยวในวิถีชุมชน ตระหนักถึงภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา

เนื่องจากคนในชุมชนอัมพวายังไม่ตระหนักถึงปัญหาของตลาดน้ำในปัจจุบัน และยังไม่รักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองไว้ ในอนาคตด้านการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวอาจจะมาน้อยลง ทำให้คนในชุมชนสิ้นคลอนแต่ถ้าเรามีรากฐานที่มั่นคงไม่ว่าลมจะแรงแค่ไหน ก็ไม่สามารถทำอะไรเราได้ เศรษฐกิจจะเป็นอย่างไร เราจะแข็งแรงและยังยืนอยู่ได้ด้วยตัวของเรา ผู้วิจัยจึงเอาปัญหาต่างๆที่พบในอัมพวามาวิเคราะห์ข้อมูลจุดอ่อนและจุดแข็งเพื่อนำไปสู่การทำศิลปะและออกแบบเพื่อสร้างคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การสร้างวิถีท่องเที่ยวเชิงเรียนรู้วัฒนธรรมชีวิตชุมชนชาวอัมพวา

ในการศึกษาประวัติความเป็นมาและศิลปะวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้การออกแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับติดตั้งในสวนมะพร้าวของโครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์ โดยใช้ข้อมูลทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของชุมชนอัมพวา
2. ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวภายในอัมพวา
3. ข้อมูลทั่วไปของมูลนิธิชัยพัฒนา โครงการอัมพวาชัยพัฒนานุรักษ์
4. ข้อมูลด้านงานหัตถกรรมในชุมชน
5. ข้อมูลด้านการออกแบบสื่อนิเทศศิลป์และประชาสัมพันธ์
6. ข้อมูลทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบ

งานออกแบบงานนิทรรศการงานระยิบระยับ งานนิทรรศการ “ ระยิบระยับ” ณ โครงการอัมพวา ชัยพัฒนานุรักษ์ อำเภออัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม โดยถอดอัตลักษณ์ของชุมชนอัมพวา คือ “

สายน้ำแห่งชีวิต วิธีหัตถกรรมจรัสแสง ” ตีมงาน คือ Night folk market เริ่มตั้งแต่การลงพื้นที่สำรวจ และแนวคิดในการออกแบบ ภาพเสกิต 2 มิติ และ 3 มิติ โดยภายในงานจะแบ่งเป็น 6 โชน และ 3 กิจกรรมด้วยกันดังนี้ 1) โชนระยิบระยับอัมพวา 2) โชนสายน้ำ แห่งชีวิต 3) โชนจรัสแสง 4) โชนสอยโคะ 5) โชนภูมิปัญญาหัตถกรรม 6) โชนสอยโคะ และ 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) ตลาดนัดหิงห้อย 2) ดนตรีไทยประยุกต์ 3) ชมการเคี้ยวน้ำตาลสด

สรุปอภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่า

ผลงานการออกแบบที่ทำร่วมกับชาวบ้านก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนมากขึ้น ชาวบ้านได้รับรู้ถึงงานใหม่ๆ ที่เพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ของตน เกิดความร่วมมือระหว่างชาวบ้านและผู้วิจัย

การจัดนิทรรศการระยิบระยับอัมพวาเป็นกิจกรรมที่เป็นตัวเชื่อมของชุมชน ก่อให้เกิดความสามัคคีของคนในชุมชนโดยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองมาสร้างสรรค์ให้นักท่องเที่ยวได้เห็นคุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและเพิ่มศักยภาพในการพัฒนางานสร้างสรรค์ในการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าในชุมชนและสามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจได้ อีกทั้งยังเป็นการสร้างความยั่งยืนให้แก่คนในชุมชนพึ่งพาตนเองได้อีกด้วย

ผู้วิจัยได้ทำแบบประเมินผลการศึกษาได้แบ่งผู้ประเมินออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มที่ 1 จากการประเมิน ภาพรวมของการออกแบบทั้งชุดโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและนักออกแบบจำนวน 10 คน มีความพึงพอใจในระดับ มากโดยมีค่าเฉลี่ยรวม \bar{x} 4.4 (S.D = 0.15) 1) ด้านการรับรู้และสื่อความหมายในภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.26 (S.D = 0.15) 2) ด้านการออกแบบภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ \bar{x} 4.38(S.D=0.24) 3) ด้านการนำไปใช้งานภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย \bar{x} 4.56 (S.D = 0.05) และการผู้ประเมินกลุ่มที่ 2 โดย ประเมินภาพรวมของการออกแบบทั้งชุดโดยกลุ่มนักท่องเที่ยวและชาวบ้าน จำนวน 10 คน (สุ่มโดยบังเอิญ) มี ความพึงพอใจในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม \bar{x} 4.38 (S.D = 0.15) 1) ด้านการรับรู้และสื่อความหมายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ \bar{x} 4.26 (S.D = 0.15) 2) ด้านการออกแบบภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ \bar{x} 4.34(S.D=0.25) 3) ด้านการนำไปใช้งานภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มี

ค่าเฉลี่ย \bar{x} 4.56 (S.D = 0.05) ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนิทรรศการระยิบระยับอัมพ
วา ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรนำแนวทางไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยการจัดนิทรรศการขึ้นจริงเพื่อแสดงให้เห็นถึง
ศักยภาพของคนในชุมชน
2. ควรนำองค์ความรู้ในแต่ละฐานมาเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้ได้มากที่สุด
3. รวบรวมภูมิปัญญาของคนในชุมชนแล้วนำมาออกแบบให้คนรุ่นหลังได้เห็นและสืบทอดต่อไป

รายการอ้างอิง

Directory, T. (2562). "การท่องเที่ยว."

เทพกรณ์., ว. (2552). "หิ้งห้อยเมืองแม่กลอง."

ไทยรัฐออนไลน์ (2560). "มูลนิธิชัยพัฒนา."

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	อรอนงค์ หนูนภักดิ์
วัน เดือน ปี เกิด	31 สิงหาคม 2535
สถานที่เกิด	กรุงเทพฯ
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า คุณทหารลาดกระบัง
ที่อยู่ปัจจุบัน	67/309 ซ.11 ม.ชวนชื่นบางเขน เขต หลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

